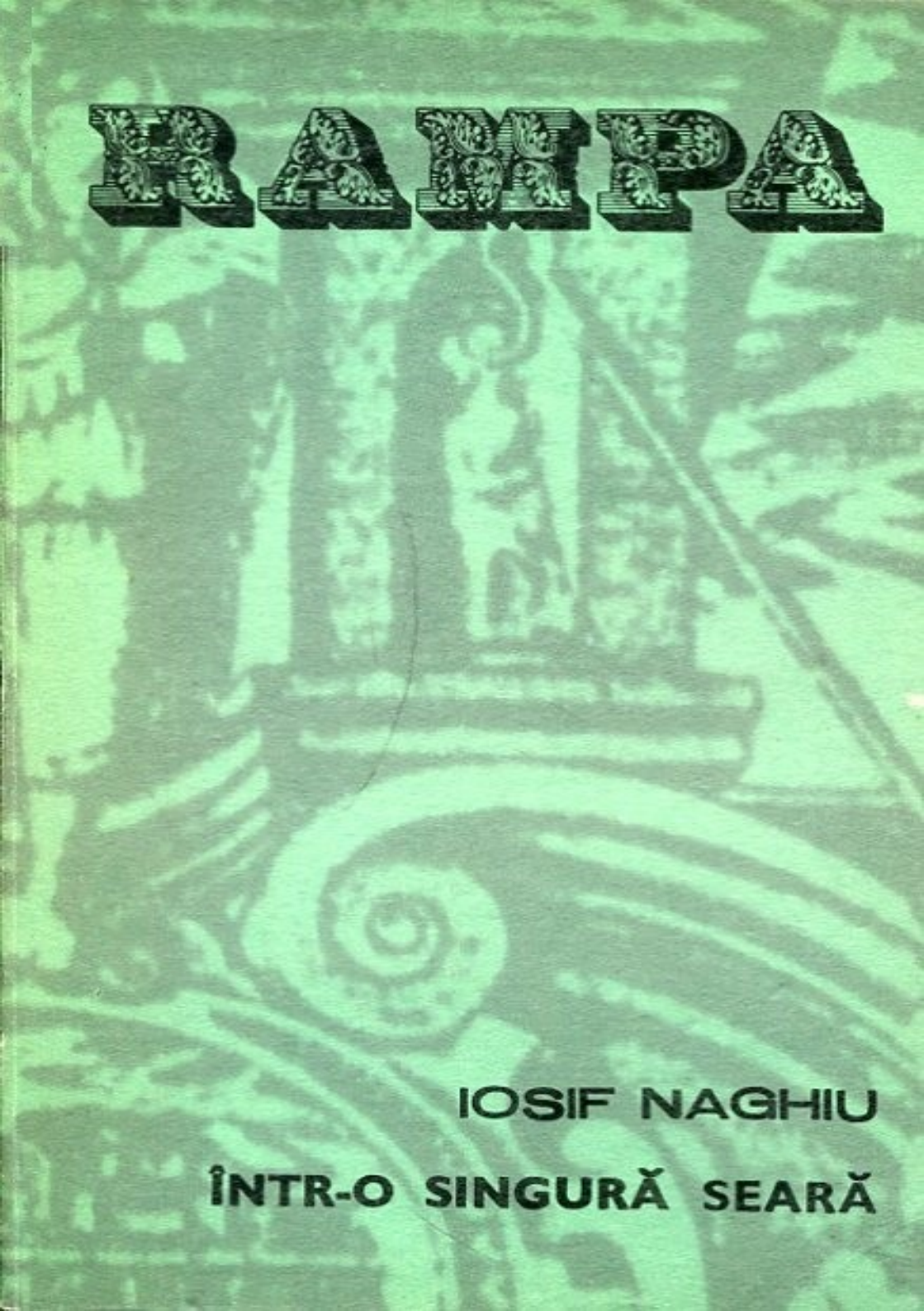

RAMPA

IOSIF NAGHIU

ÎNTR-O SINGURĂ SEARĂ

IOSIF NAGHIU

***Într-o
singură
seară***

CUPRINS

PERSONAJELE.....	3
DECORUL.....	4
ACTUL I.....	5
ACTUL II.....	37
ACTUL III.....	67

PERSONAJELE

În ordinea intrării în scenă:

MARCU ONOFREI, 55 de ani, bărbat cu părul aproape alb, arată mai bătrân decât îi e vârsta; tipul savantului simplu, blajin, care și-a petrecut viața în provincie și nici nu și-a dorit altceva. Are ceva senin, uneori distrat, în comportare.

LIA, 22—23 de ani. Ziaristă venită din București în speranța unui reportaj.

PETRE ONOFREI, 22—23 de ani. Fiul lui Marcu Onofrei.

OANA ONOFREI, 50 de ani. Blajină, distinsă, prezentând, după cum e firesc după atâția ani de conviețuire, multe asemănări cu Marcu Onofrei.

MELANIA ONOFREI, 20—22 de ani. Fata lui Marcu Onofrei.

VECINUL. Înfățișarea și vârsta lui nu au importanță.

GEORGE ONIGA, 55—56 de ani. Bărbat viguros, în toată puterea, pare obișnuit să domine, are schimbări bruște de comportament.

ȘOFERUL, 45—50 de ani.

DECORUL

Salon mare de provincie, cu multe uși. O scară interioară, pe ai cărei palier mari există două intrări în camerele copiilor. Pe o măsuță, rezemată de zidul de la intrare este așezat un colet poștal nedesfăcut.

ACTUL I

La deschiderea cortinei, Lia șade într-un fotoliu, cu un pahar în mână. Marcu, alături de ea, îi toarnă dintr-o sticlă de bere în ciuda unui gest inițial de refuz. Apoi rămân așa, în tăcere. Marcu merge din când în când spre fereastră și privește afară. E seară; din întunericul de afară se strecoară câte o pală de vânt, foșnetul greoi al unor crengi, sugerând dincolo de fereastra imensă, o grădină mare, bătrânească, de provincie.

Se aude scârțâitul unei porți și pași care se întăresc pe veranda casei. Cineva, dincolo de ferestre, răsuțește un comutator. Sub lumina bruscă, apar contururile copacilor greoi, un fotoliu de răchită. O siluetă abia întrezărită dispăre în casa alăturată. În tot timpul cât a durat trecerea acelei persoane, Marcu a avut o crispă ciudată. Acum s-a destins iarăși și începe să umble.

MARCU: Cât e ceasul? *(Se plimbă puțin prin cameră apoi spune grăbit.)* Eu, într-un fel, am fost totdeauna legat de timp. Întreaga mea viață a fost o veșnică pendulare între ceea ce se poate numi criza de timp și așteptare. Meseria mea de om de știință, de cercetător, mi-a cerut, — cu graba specifică timpului în care trăim — rezultate, iar trecutul meu, amintirile mele de luptă și ilegalitate sunt toate legate de așteptare. În tranșee, unde am făcut paza unui depozit ascuns, în ilegalitate, unde pregăteam insurecția... Chiar și acum, ce fac altceva decât să îl aștept pe vechiul meu prieten Oniga, pe care nu l-am văzut — și aici iar intervine timpul —

de vreun deceniu îmi pare...

(Din camera Melaniei se aud niște exerciții de vioară. Lia ridică privirea și ascultă atentă.)

LIA: Cine cântă?

MARCU: Fata mea, Melania. Este studentă la Conservator. Tineretul de azi are tot mai mult înclinații artistice. Peste tot întâlnești pictori, actori, poeți și alți asemenea „meseriași ai abstractului”, dacă se poate spune așa. Și asta înseamnă că este tot mai bine... Chiar dacă unii dintre tinerii ăștia fac pe neînțeleșii.

LIA: Pe vremea dumneavoastră cum erau?

MARCU: Pe vremea când eram eu tânăr? Se lupta în tranșee. *(Lia duce mâna la o valijoară și vrea să apese pe butonul unui magnetofon.)* Nu, nu... Dar ce faceți? V-am rugat doar. Încă nu sunt pregătit pentru interviu. Știu, ați venit de la București pentru asta, dar vedeți, eu sunt o fire emotivă și aparatele astea mă sperie. Să mai așteptăm puțin, vreți? Până vine Oniga... Poate prezența lui mă va deconecta. *(Îi vine o idee.)* Știți ce? Ar fi mai bine să faceți un reportaj despre amândoi. Despre mine și Oniga.

LIA: Eu am venit cu o sarcină precisă. Să iau un interviu unui om de știință, eminentului cercetător în domeniul agriculturii, Marcu Onofrei.

MARCU: Și ce dacă iei un interviu și unui constructor? Uite, eu asta nu pot să înțeleg!... Ai venit aici să iei un interviu, pleci cu două, este ca și cum ai fi realizat ceva peste plan. *(Se aude un zgomot de mașină și Marcu se repede la fereastră pentru ca să se întoarcă dezamăgit.)* Închipuiți-vă, sunt emoționat ca un copil. Dar e caraghios! Mai beți puțină bere?

LIA: Nu, mulțumesc. Am băut destulă.

MARCU *(îi toarnă totuși)*: Așteptăm... Eu în timpul războiului — cum vă spuneam — a trebuit să păzesc un

depozit în munți și luni de zile Oniga a fost singura mea legătură cu lumea... Acolo am învățat să aștept.

LIA (*arată coletul de lână ușă*): Ce e acolo?

MARCU: Nu știu. Poate să vi se pară curios, dar nu știu.

Are adresa noastră, dar nu are niciun nume pe el, așa că m-am gândit că poate-i o farsă și nu l-am deschis. Prietenul meu pe care-l aștept e un om cunoscut, dar uneori îi plăcea să glumească. Cel puțin în tinerețe avea obiceiul ăsta. Să trimită ceva înainte. O surpriză, ceva, ca să ne sperie. Știți basmul cu zmeul care își arunca buzduganul înainte?

LIA: Înainte de ce?

MARCU (*mirat*): Înainte de ce? Nici eu nu știu înainte de ce! Tot ce pot spune este că buzduganul lovea porțile unei cetăți sau castel sau așa ceva... (*Pauză.*) De depozitul ăla din munți știam numai eu și Oniga și un tovarăș de la Centru, nu-i știam numele, și un general care a murit de o rosătură de cizmă; îi plăcea să le aibă subțiri și lucioase cizmele, a murit din cauza asta, îi rosea cizma piciorul, a făcut o cangrenă, în munți, și a murit. Așa că am rămas numai eu și Oniga și tovarășul acela căruia nu-i știam numele, și, ce este mai ciudat, este că nici până azi nu i-l știu!... (*Bea din pahar, apoi spune mirat.*) Asta nu e bere!

LIA (*gustă și ea*): Da... Nu e bere!

MARCU (*privind la sticla de bere din care a turnat*): Nu-i așa? Ce-o fi atunci?! (*Gustă iar.*) E rom... (*Mirat.*) Ce caută rom într-o sticlă de bere?

LIA: Nu e rom ci e *Ron*... *Ron Caney*, puteți să mă credeți. Se bea în cantități mult mai mici.

MARCU (*își retrace paharul de la gură*): Da?... *Ron Caney*!

LIA (*continuând*): Și copiii dumneavoastră? Ce studiază?

MARCU: Petre e la Juridice... și acum e... supărat. Nu mă întrebați de ce, pentru că nici eu n-aș putea să vă spun decât că îl cam înfurie vizita lui Oniga. Melania, ați auzit. În curând o să plece în străinătate. A primit o

invitație la un festival de muzică de cameră la Salzburg... Nu... nu... La Edinburgh... în sfârșit, așa ceva... sau Marienbad.

LIA: Marienbad e cu filmul.

MARCU: Da? Nu, Rochefort? (*Scoate un șuier apoi pune Paharul pe masă.*) Băutura asta e într-adevăr cam tare. Și dumneavoastră vreți să îmi luați și un interviu... De ce tocmai mie? Nu e o greșeală? Eu duc o viață simplă...

LIA: Mai greșim și noi câteodată, dar nu în cazul acesta... Vă vine atât de greu să recunoașteți că sunteți o personalitate?

MARCU: Iată cum mă luați... Adevărul este că nu prea îmi place să vorbesc despre mine... Este asta o formă de impolitețe?..

LIA: Nu. Mai degrabă cred că este modestie...

MARCU: Petre spune că e mai mult decât atât... Băiatul meu crede că asta mi-a stricat toată viața... Și că puteam să ajung mult mai departe dacă îmi cultivam puțin și personalitatea de toate zilele. Mă înțelegeți? Dar eu nu am vrut niciodată să ajung altceva decât ceea ce sunt, un modest om de știință, care să poată fi folositor celor din jur. Știți, cred, că de altfel nici nu aș fi putut fi altceva... Deseori capul meu e ca un aparat care bâzâie cifre, formule... Uit să dau și bună ziua... (*Râde.*) Ei, Oniga este cu totul altfel, și, ce e mai ciudat este că nici felul de-a fi al lui Oniga nu-l mulțumește pe Petre... Oniga este, într-un fel, contrariul absenței mele, și, totuși, acolo-n tranșee ne-am înțeles foarte bine, ne-am completat ideal. (*Pauză.*) Erau pline ziarele de isprava noastră din munți!... (*Pauză.*) Le strângeam pe toate și le puneam deoparte, poate pentru că eram tânăr și mândru de faptul acesta. (*Pauză.*) Strângeam toate ziarele, poate și pentru că Oniga era internat în spital, avusese accidentul acela, și eu așteptam să se vindece, să ne apucăm de ceva împreună, v-am spus

de accidentul de avion al lui Oniga?... În sfârșit, luam câte două ziare din fiecare număr, pentru ca să aibă și Oniga când va ieși din spital. Apoi, Oniga a ieșit din spital și n-a mai avut timp să treacă pe la mine, a fost trimis urgent undeva să construiască, departe... Îmi trimitea scrisori să se scuze, îmi scria că o să vină și atunci o să rămânem mult împreună. *(Pauză.)*

LIA: Vreți să-mi mai turnați puțin?

MARCU: Bea, bea, închipuiește-ți că îți toarnă barmanul de la bufetul televiziunii. *(Pauză.)* Spuneai că faci și comentarii de film. La ce film lucrei înainte de a veni aici?

LIA: Despre stalactite... și stalagmite... Despre răbdare. În care comentez că de fapt oamenii sunt ca stalactitele și stalagmitele astea. Stupid comentariu! *(Ascultă puțin la exercițiile de vioară ale Melaniei.)* Și dacă nu vine?!

MARCU *(mirat)*: Oniga?

LIA: În orice caz eu va trebui să mă întorc cu trenul de miezul nopții. Aș putea să dau un telefon de aici, la București?

MARCU: Firește. Telefonul e aici.

(Marcu o conduce în camera alăturată. Se văd siluetele lor prin glasvandul bătrânesc, care desparte salonul de sufragerie. Apoi Marcu se întoarce cu un teanc de ziare în brațe. Zâmbeste. Le răsfoiește încet, bucurându-se de ceea ce vede, cu o privire ușor fascinată. Deodată, ca și cum ar fi fost tot timpul acolo, în cadru, apare Petre. Este îmbrăcat într-o scurtă de piele. Privește la el în tăcere, cu mâinile în buzunar. Are privirea plictisită, a omului care a văzut de nenumărate ori scena asta, nu o acceptă personal, dar nu are ce face. Marcu ridică privirea și îl vede. Răsfoiește în continuare ziarele cu privirea ridicată spre el și zâmbeste ușor. Ridică câteva, vrea să i le arate lui Petre, apoi cu mâna șovăielnică le așază înapoi în teanc și începe să le sorteze din nou. Le răsfoiește.

Privirea lui poate să exprime o multitudine de sentimente ca: reproș, teamă, oboseală, tandrețe, obsesie, justificare mândră, dragoste, rușine... Niciunul din ei nu scoate o vorbă, doar vocea Liei, în surdină, răsună egal, monoton, din camera cealaltă. Apoi, Petre, după ce mai privește o clipă spre camera de unde se vede silueta Liei, dispare tot atât de încet, insesizabil, cum a apărut. Se aude soneria.)

OANA (*intră încărcată cu pachete*): În casa asta nu e nimeni să-ți deschidă ușa! (*Ridică privirea și ascultă exercițiile Melaniei.*)

LIA (*apărând de alături*): Îmi dați voie să vă ajut?

OANA (*cu simpatie*): Ți dau voie degeaba, drăguțo. Toate pachetele sunt legate între ele. Indisolubil legate. Altfel cum credeai că ajungeam cu ele până acasă? Mai bine treci în baie și aranjează-ți genele. S-au șters.

(Oana vede sticlele și fluieră mirată. Apare Marcu în ușă și tușește. Lia dispare în baie.)

OANA (*își face loc pentru pachete*): Sper să nu fi cumpărat tot târgul degeaba.

MARCU: Lui Oniga i-au plăcut întotdeauna bucatele pe care le-ai gătit.

OANA: A trecut ceva vreme de-atunci. Și el a mai crescut... (*Evită un cuvânt neloial.*) Vreau să spun în greutate... în post. A îmbătrânit. Oamenii în vârstă devin simandicoși.

MARCU: Bine, dar el e de-o vârstă cu mine! Și știi că eu n-am fost simandicos niciodată!

OANA: Tu mănânci orice pentru că ești tânăr și ai să mori tânăr. Și știi de ce? Pentru că pur și simplu uiți să îmbătrânești... Ai atâta treabă, ești atât de preocupat, încât uiți lucrul cel mai important. (*Râde puțin.*) Ați făcut interviul?

MARCU: Am amânat discuția până vine Oniga. Poate face interviul cu amândoi. (*Râde mulțumit.*) Nu crezi că e o idee bună și practică? Doi vechi tovarăși de luptă!...

OANA: Și fata e de acord?

MARCU: Încă nu știe... Crede că amân interviul pentru că nu sunt în formă. (*Râde.*)

OANA: Vrei să dai sticlele astea de bere la o parte?

MARCU: De *Ron*... Le dau la o parte, dar sunt sticle de *Ron*...

Dacă o sticlă poate fi numită după ceea ce conține.

OANA: Melania unde e?...

MARCU: Sus.

OANA: Și Petre?

MARCU (*cât ușoară disperare în glas*): Nu știu ce e cu ei. De când a auzit că vine Oniga nu mai vorbește cu mine. N-a ieșit din camera lui.

OANA: Te-ai certat cu el...

MARCU: Nici măcar... E supărat pur și simplu... Adineauri a intrat aici când răsfoiam ziarele. A intrat pe neașteptate și când am ridicat ochii, i-am văzut privirea. Părea ironică. Nu știu ce are el cu ziarele mele. Am impresia că nu-i place faptul că eu le păstrez, le răsfoiesc uneori. (*Zâmbește ușor.*) Zice că îmi răsfoiesc trecutul. Și poate chiar așa e... Dar nu văd de ce îl supără faptul că țin la trecutul meu, la amintirile mele.

OANA: Nu cu trecutul tău are el ce are... trecutul ți-l respectă... îi este teamă să nu faci un mit din trecutul acesta...

MARCU (*mirat*): Să fac eu un mit din ceea ce a fost pentru mine totul?... Dar nici n-aș avea timp. (*Pauză.*) Va să zică de asta...

OANA: Cred că de asta... Și în momentul în care nu va avea o asemenea temere, cred că nu va mai avea nimic nici cu ziarele.

MARCU: Stătea și se uita la mine ca la un maniac. Apoi a dispărut brusc, la fel cum a apărut. (*Pauză.*)

OANA (*s-a descurcat oarecum cu sortarea pachetelor*): Și tu ai rămas aici, ai băut și i-ai împuiat capul fetei cu povești de război. (*Marcu face un gest ciudat. Oana mai blând.*) Cu povești de adormit copiii. E adevărat că te cam pricepi.

(*Rămân o clipă privind unul la celălalt. Își zâmbesc nostalgic, nemișcați. Apare Lia din baie. Marcu apucă teancul de tiare să le ducă în camera cealaltă.*)

MARCU (*trecând prin fața celor două femei cu ziarele în brațe*): Acolo în munți era foarte frig. Și viscol. Niciodată nu era senin sau, uneori, foarte rar. Dar când venea seninul, venea și un îngheț de nu puteai să descleștezi o conservă de alta nici cu baioneta. Când era înghețul mai mare ne așezam unul lângă altul să ne încălzim. (*Iese.*)

OANA (*surâzând*): Este un om ca noi toți. Doar că are prea multe amintiri. Și cine nu are amintiri! Mi-aduc aminte de anii aceia, când așteptam vești de la el, eram gravidă cu Melania, rareori cobora de acolo, din munți, Oniga, și îmi spunea că Marcu e sănătos. (*Adună câteva pachete și merge spre bucătărie.*) Eu acum trebuie să mă duc să pregătesc ceva de mâncare. Oniga poate veni în orice moment. Și drumul îți face foame... (*Iese.*)

(*Aproape imediat apare Marcu în cadrul ușii. Vine spre Lia. Se vede că este jenat pentru scena făcută de Oana.*)

MARCU: Nevastă-mea crede că ne-am agitat prea mult pentru primirea lui Oniga. Dar nu e firesc? Ce înseamnă prietenia, dacă nu suntem în stare să facem pentru ea sacrificii. (*Liniștit.*) Dumneata ai prieteni?

LIA (*evaziv*): Nu știu... Uneori da, alteori...

MARCU: Nu înțeleg!... Un prieten ori îl ai, ori nu.

LIA (*scurt*): Atunci nu am.

MARCU: E destul de trist să nu ai un prieten.

LIA: Prefer tristețea asta altui sentiment.

MARCU: Care?

LIA: De atașare... de obligativitate.

MARCU: Mie îmi place să mă simt atașat de cineva. Nu consider că este o obligație. Chiar dacă ați vrut să spuneți că într-o asemenea situație nu se poate să nu se strecoare senzația că depinzi.

LIA: Văd că m-ați înțeles destul de bine.

MARCU: Am înțeles, dar nu aveți dreptate. Trăim într-o lume și nu putem fără ea. Trebuie să optăm pentru prieteni. Altfel am fi tare izolați... singuri.

LIA: Și așa vă simțiți mai puțin izolat?

MARCU: Există o posibilitate, nu?... Posibilitatea unui dialog... convingerea că totuși nu ești singur...

LIA: Și nu vă e teamă? (*Pauză.*)

MARCU: Teamă?... De ce?

LIA: Că puteți fi părăsit...

MARCU (*respiră adânc*): Dumneata ești tânără și nu poți înțelege situația... privilegiul de a avea un prieten. Trăim într-o lume de ajuns de trecătoare ca să renunțăm la lucrurile de bază pe care le avem. Contează mult să ai pe cineva la care să te gândești, să-l ajuți dacă e cazul. Să ai pe cineva care să te înțeleagă atunci când ești supărat sau greșești.

LIA: De ce să greșești?

MARCU: Pentru că se întâmplă câteodată să ai necazuri. Pentru că ești bolnav... sau, în sfârșit, ai greșit într-un moment când trebuia să fii foarte atent și tu te-ai gândit...

LIA: La un prieten.

MARCU: Dumneata glumești, nu? (*Pauză.*)

LIA: Da, am glumit. (*Se plimbă prin cameră, apoi privește după paravan.*) Ce e aici?

MARCU: Ușa care dă în grădină.

LIA (*surprinsă*): Aveți și grădină?

MARCU: Acum e a vecinului. A obținut-o prin proces. De aceea am pus paravanul acolo să acopere ușa care dă în grădină. Suntem niște provinciali sensibili, nu?

LIA (*de după paravan*): Aveți și un șezlong. (*Pauză. Bănuim că s-a așezat.*) E odihnitor. (*După altă pauză, mai tare, ca să fie auzită.*) E adevărat că domnul Oniga a avut un accident la picior?

MARCU: V-am spus cum a avut accidentul? (*Spune mai tare, nevăzând-o pe Lia.*) Stăteam și așteptam avionul. Oniga trebuia să plece ca să primească noi ordine. Era frig, ca de obicei, acolo, în munți, și niciun teren de aterizare. (*Pauză. Marcu râde amintirilor.*) Stăteam și așteptam și, de la un timp, începusem să cred că nici nu va veni avionul și, deodată, s-a auzit! (*Pauză.*) Deodată s-a auzit avionul, focul trosnea să ne scoată din minți și pe pârția aia îngustă de munte a coborât hărăbaia de tablă, zdroncănind nebunește...

(Petre a apărut în cadrul balconului, pe vechiul său loc, rezemat de spătarul scării. Marcu are o ezitare, apoi continuă să vorbească cu aceeași voce tare ca și cum nu l-ar fi observat.)

MARCU: Știi de cită tablă este nevoie pentru un avion?! (*Pauză.*) „Oniga, mai bine ai grijă de tine, i-am spus, vrăbioiul ăsta de tablă pare cam ruginit...” (*Pauză.*) Apoi am auzit că a avut aterizarea aia forțată și a intrat în spital.

(Pauză. Petre a coborât încet și vine în față.)

MARCU (*privește o clipă la el*): Tot mai ești supărat?

PETRE (*absent, neinteresat*): Și dacă sunt?

MARCU: Pot să te întreb... de ce?

PETRE (*cu aceeași nepăsare*): Poți.

MARCU (*blând*): Și pot avea speranța unui răspuns?

PETRE (*privește pe geam*): Totul e foarte simplu.

MARCU (*după o scurtă pauză*): Aha!... Adică nici să nu te mai întreb. (*Oarecum enervat de tăcerea lui Petre.*)
Trăim într-un secol luminat, toate sunt clare, măcar în privința asta, nu?... Nu ai nevoie de lămuriri, fiindcă toate sunt clare, toate intențiile noastre, toate faptele. (*Își toarnă de băut.*) E ca la jocul de șah, mișcarea adversarului te lămurește asupra intențiilor sale, nu?

PETRE (*plictisit*): Ce nevoie avem?

MARCU: De o discuție? Asta vrei să spui? (*Se grăbește ca de obicei când este enervat.*) Și că un om de treabă astăzi nu pune întrebări ca să obțină un răspuns, ci ca să aibă un motiv de discuții, nu?... (*Continuă raționamentul.*) Și eu de fapt de aia o țin așa ca „gaia mațu”, „de ce ești supărat, ce nu-ți place la Oniga?”

PETRE: Dar nici nu-l cunosc.

MARCU: Asta el Nici nu-l cunoști! Atunci ce ai?

PETRE (*brusc, dar cu aceeași lipsă de patimă*): Aș dori să nu îmi vâri pe gât atâtea lucruri.

MARCU: Uite cum vorbește!...

PETRE: Să nu mi se servească exemple de tot felul și când vin acasă și când plec de acasă, și de ce fac și de ce nu fac și de ce n-am făcut...

MARCU (*temperat*): Bine... bine...

PETRE: Și când ies din cameră să nu mai văd agitația asta.

Să pot face și eu un pas fără teamă că stric ceva pregătit special pentru marele constructor și prieten, Oniga, să pot bea și eu o cafea fără teamă că am băut din cafeaua cumpărată pentru marele constructor și prieten, Oniga. (*Pauză.*)

MARCU (*bucuros de scurtul armistițiu*): Vrei să bei ceva? Dorești o cafea?

PETRE: Ne dă voie Oniga? (*Continuă sub privirea „uimit-neînțelegătoare” a lui Marcu.*) Ce părere are despre

Brigitte Bardot?

MARCU (*căutând să-l tempereze*): I se pare că a îmbătrânit. O actriță bună, dar a îmbătrânit.

PETRE: Uite un lucru asupra căruia suntem amândoi de acord!

MARCU: Toată lumea este de acord.

PETRE: Dar mai întâi trebuie să fie de acord cu el. (*Amuzat.*) Totdeauna mi-a plăcut genul acesta de oameni... Lupul moralist!... Face pe arbitru în viața celorlalți și, în același timp, probabil că nu poate fi arbitru propriei sale vieți. Cere altora ceea ce probabil niciodată n-ar fi capabil să facă. Nu e plăcut?... Nu e magnific?...

MARCU: De unde știi cum e Oniga? Pentru Dumnezeu, ce-ți trece prin gând? Nu ar cere nimănui ceva care ar fi împotriva convingerii lui. Ai niște idei!

PETRE (*concret*): Evident. Și faptul că sunt la Juridice când eu am vrut să dau la I.C.E.F. Nu spun că aș fi ajuns vestit ca Năstase, dar era o plăcere de a mea, nu?... Puteam cel puțin să încerc. Dar a trebuit să dau la Juridice, pentru că el ți-a telefonat că ar fi o meserie cu multiple posibilități.

MARCU: În privința asta a avut dreptate. Adică și în privința asta.

PETRE: Totdeauna a avut dreptate.

MARCU: E prietenul meu. Am stat împreună-n tranșee. (*Grăbit.*) Și pe Melania o poate ajuta.

PETRE: Acum încep să înțeleg!... Ocupat cum ești ți-ai spus că Oniga are poate tocmai timpul și energia necesare ca să rezolve problema Melaniei...

MARCU: Nu înțelegi nimic... îmi pare rău pentru tine, băiatule!

PETRE: Cine știe, energic și penetrant cum este o face și mare violonistă...

MARCU: Nu înțelegi nimic și te repezi... Asta-i tot ce știi.

PETRE: Da, asta știu... Dar tu nu ai un mod cam distrat de

a fi?... Și asta nu te sustrage uneori treburilor zilnice?... Sigur, știu, ești un om deosebit, un savant care are o muncă deosebită, pentru care ai stima celor din jur și, de ce să nu recunosc, te invidiez pentru asta... Dar asta nu cred că te scutește de obligația de a trăi cu picioarele și pe solul familiei noastre... unde ai lăsat toate problemele în grija mamei, deși au fost situații când ar fi trebuit să acționezi tu... Măcar atunci când a fost povestea cu grădina asta prăpădită, în care nici nu mai putem intra pentru că a ajuns proprietatea vecinului. Dacă te duceai la proces grădina era a noastră. Dar tu tocmai în ziua procesului ți-ai găsit să întârzi în laborator, și când ți-ai adus aminte vecinul era stăpân pe grădină prin hotărâre judecătorească.

MARCU: La ce-ți trebuie ție grădina?...

PETRE: Eu știu?... Uite așa, ca principiu... Toți vecinii noștri au grădină. Așa e obiceiul în orice oraș...

MARCU: Continuă. De ce nu spui cuvântul în întregime? Doar voiai să spui oraș de provincie, nu?... Habar n-ai, Petre, ce înseamnă pentru mine orașul acesta. Pentru cercetările mele... Orice ai zice, pentru mine el este totul. E lumea mea...

PETRE: În care a binevoit să vină, în sfârșit, Oniga. Constructorul!... Omul care are la degetul mic principiile de construcție tip.

MARCU: Fostul meu tovarăș de luptă.

PETRE (*măimuțărindu-l*): Din războiul din „pașpa”... Din ultimul război mondial. După care a venit pacea. O lungă pace!

MARCU: Cu tine nu se poate vorbi serios!...

(Se aude un zgomot și Lia iese de după paravan.)

LIA (*ca o scuză*): De fapt am vrut să ies pe verandă, dar...

PETRE: Ați fi avut o surpriză. (*Pedant.*) Știți, ușa noastră care dă în verandă este bătută în cuie.

LIA: Și lucrul acesta probabil că nu l-ați făcut dumneavoastră.

MARCU (*întrerupându-se*): Bea cineva ceva?...

PETRE (*continuă*): Totdeauna am admirat oamenii cărora nu trebuie să le explici mult ca să înțeleagă. Dumneata pari unul din aceștia. (*Nu se știe dacă vorbește serios sau își bate joc. De fapt, felul acesta de a vorbi revine deseori la el, făcând parte din personalitatea lui dificilă, contradictorie, când serioasă, când predispusă la parodii.*) Și ce părere aveți de chestia asta?

LIA (*ezitând*): În orice caz, dacă prezența mea v-a deranjat...

MARCU: Nu-ți face probleme. Ești o prezență plăcută în casa aceasta. Dar v-am întrebat... Omul cu sacaua v-a întrebat ceva?

PETRE: Tată, vrei s-o lași să răspundă?

MARCU (*îi dă paharul Liei*): Bea fată... bea. E rom. Rom cubanez.

LIA (*lui Petre*): Să răspund?... Ce să răspund?

PETRE (*ușor ironic*): Cu privire la grădină. Nu e chiar așa de important să răspunzi, dar mă interesa ca principiu.

LIA: Și de ce tocmai eu?... Scuzați-mă, dar prezența mea aici...

PETRE: Asta e!... Ani de zile n-am înțeles de ce nu îmi plac unele filme și reportaje. Pentru că au aerul că îți spun după ce le-ai văzut: „Scuzați-ne, dar prezența noastră aici...”

LIA (*ușor enervată*): Ce cred eu că ar trebui să fie clar pentru toată lumea, e că nu trebuie să așteptăm ca cinematograful și artiștii să ne rezolve necazurile sau problemele noastre de familie. (*Reia.*) Scuzați-mă, dacă am fost sinceră.

MARCU (*satisfăcut*): Ai spus-o foarte bine... Foarte.

PETRE (*sacadat*): Și — atunci — doar — ni — le — filmați.

LIA: Cum?

PETRE: Necazurile. Nu ni le rezolvați, ci doar le filmați.

LIA (*după o scurtă pauză*): Regret că am fost martoră la o discuție care nu mă privea.

MARCU: Te privea, nu te privea, acum ia-o așa cum este. Cât privește pe Petre, nu trebuie să-l iei întotdeauna în serios.

PETRE (*gândindu-se dacă să mai continue*): Asta cam așa e. Pe mine televiziunea mă lasă rece. Și cu asta am terminat.

MARCU (*bucuros*): În sfârșit!... Ziua de azi vreau să fie o zi frumoasă. (*Privește la pendulă și tâțâie.*) Dar este aproape... Mă duc la Oana. Cât privește interviurile, ne-am înțeles, nu? Luați două.

LIA: Pentru că insistați, unul.

MARCU: Unul?!!!

LIA: Cu prietenul pe care îl așteptați. Pentru că celălalt e gata.

MARCU: Cum?!!

LIA (*dă din umeri a neputință*): Magnetofonul, totuși, a mers.

MARCU (*întâi uluit, apoi admirativ*): Ce să mai spun... (*Se îndreaptă spre ușă.*) Să nu vă sfâșiați... (*lese.*)

(*Tăcere lungă.*)

PETRE (*privind-o pe Lia*): La douăsprezece pleacă.

LIA: Poftim?

PETRE (*sfidător*): Trenul. Nu vreți să-l pierdeți, nu?

LIA (*acceptă că a fost intuită*): Sincer, nu.

PETRE: Probabil la București sunteți așteptată. Și aici, aveți impresia că vă pierdeți vremea.

LIA (*refuzând jocul*): Serios? (*Revine la obiect.*) E adevărat că tatăl dumitale a păzit un depozit de arme în munți împreună cu...

PETRE (*plictisit*): Da... da... da... Și nu mă mai întreba de ce sunt atât de sătul de povestea asta. Cred că în secret tata e un idolatru... Să nu vezi un om ani de zile

și să-i păstrezi aceeași dragoste, prietenie, credință, admirație! Pentru ce? *(Tace, apoi după o scurtă încercuire, pornește atacul din nou.)* Ai douăzeci și trei de ani, nu?

LIA: Aproape.

PETRE: Logodită?

LIA *(vag, afirmativ)*: Poate.

PETRE: Logodnicul dumitale este ceva pe la televiziune, nu?

LIA *(din pahar)*: Îhm... *(Pauză.)* Și ce mai vrei să știi?

Ce țigări fumează?... Ce cravate poartă, pentru ca să-ți dovedești încă o dată perspicacitatea dumitale cu privire la prostul gust al semenilor dumitale de gen masculin.

PETRE: Asta nu trebuie să-mi spui. Fumează „Snagov” sau „Mărășești”, și de două-trei ori pe săptămână cumpără câte un pachet de țigări străine ca să facă impresie, nu-i așa?... Exact, exact, ai să-mi răspunzi, iar eu, mirat de calmul dumitale, și mai ales, ațâțat, îți voi spune că pentru orgoliul unui bărbat mediocru ca să facă impresie o dată sau de două ori pe săptămână, este de ajuns.

LIA: Dumitale nu ți-ar ajunge.

PETRE: Știi ce nu-mi place la dumneata?... Faptul că ești prea sigură pe propria-ți persoană. Și că ești prea sigură de mine. Adică de evoluția acestui dialog încă vag. Stai în fotoliul acela și parcă spui: „Urmează cadrul cutare din filmul cutare. Acum urmează replica numărul cinci din dialogul inimii subit îndrăgostită”.

LIA *(râzând)*: Sau „aria cocoșului înfierbântat”.

PETRE *(privește o clipă „interzis”, vrea s-o repeadă, dar amină pentru mai târziu)*: Da... Ceva... în genul acesta. *(Brusc, schimbă formula.)* Spune-mi: N-ai putea să cobori din jilțul regal al ritualurilor cunoscute și plictisitoare în care te complaci din rațiuni de utilitate superioară și ușor snoabe?... Nu de altceva, dar poate-

ți spun și eu ceva interesant... Neașteptat. Un banc chiar... Sau reușesc să comit o vorbă de spirit, stimulat de genunchii dumitale frumoși și de spiritualitatea pe care o degajă. (*Brusc, plictisit și de această formulă, se cenzurează ca un regizor la repetarea unei scene penibile.*) Nu, nu, nul Și asta-i banal!... Mai bine îți răspund la toate întrebările pe care mi le pui despre tata. (*Recită mai mult pentru sine.*) „Vreau să sper că n-am indispus-o pe doamna Elliot.”

LIA: Ce-i asta?...

PETRE: O replică dintr-o piesă stupidă. Îmi place pentru că e de o gratuitate totală.

LIA: Mergi des la teatru?...

PETRE: De câte ori mi se strică televizorul...

LIA: Iartă-mă. Răspunsul a fost la înălțimea întrebării.

Sunt puțin obosită. Apoi, drumul făcut până aici, așteptarea asta...

PETRE: În schimb așteptarea va fi încununată de succes.

După sosirea lui Oniga vei putea vedea întâlnirea dintre Buffalo Bill și fratele său de sânge Winnetou, la anii pensionării. Va fi o întâlnire cu chiote, flăcări și dansuri pe culmile Munților Stâncoși, electrificați, în sfârșit, datorită străduințelor celor doi.

LIA: Ai un mod de a parodia destul de hazliu. Nu știu în ce film am văzut un asemenea personaj. (*Petre are un gest de repulsie.*) Mândru?

PETRE: Sincer să fiu, acum regret maimuțarea. „A fost un moment de bună dispoziție, în general, spiritul meu critic nu se exersează pe alții, dar am făcut o excepție pentru că inițial mi-ai plăcut.” Urmează un citat în citat: „A fost o boare a sentimentului, dar parfumul s-a risipit, plictisul începe să reia-n stăpânire domeniul cu numele meu.” (*Se înclină.*)

LIA (*râzând destinsă, împăcată de numărul dat de Petre*): De ce parodiezi atât? Și de ce citezi atât? Și de ce ești atât de grăbit?

PETRE: Dacă aş vrea să fac impresie, aş spune că e amprenta secolului. Dar nu, nu vreau... Ce ȱigări fumezi?... Nu-mi spune „Kent”, că nu am. Dacă ȱȱi plac „Snagoavele”, ia de la mine una. Nu m-ai prins ȱn zilele mele de ȱigări străine.

LIA: Subtil ȱi brutal. Mai urmează să fii ȱi simpatic.

PETRE: Nu sunt actor de teatru sau de cinema.

LIA (*ȱncă amuzată*): ȱi ȱn asemenea situaȱie, ȱȱi vine să-ȱi ȱei câmpii. Sau mai bine să strigi asta: „Vreau să sper că n-am indispus-o pe doamna Elliot.” (*Sincer.*) Vezi, ȱi mie mi se ȱntâmplă câteodată să doresc să scot câte un chiot. (*Pauză.*)

PETRE (*speriat de un posibil armistiȱiu sentimental*): Nu vrei să facem o asociaȱie de chiote sau ȱipuituri?

LIA: Slab! Foarte slab!...

PETRE: Dar să ȱtii că ȱntrebarea rămâne-ntrebare.

LIA: Apreciez sinceritatea dumitale, dar aş prefera s-o exersezi ȱn alt domeniu.

PETRE (*descumpȱnii*): Scuză-mă. Ce trebuie să ȱnȱeleg?

Că totuȱi eȱti logodită?... Că eȱti mama a patru copii, dintre care, doi gemeni născuȱi ȱntr-un compartiment de tren ȱn timp ce filmaȱi vizita unei delegaȱii sindicale din Iutlanda... că eȱti iubita unuia dintre ȱefii secȱiei de Varietăȱi, care, ca orice tip sobru ȱi căsătorit, este ȱi foarte gelos?... Nu ȱnȱeleg de ce o simplă frază aruncată ȱn gol, fără prea multe intenȱii, ȱi-a declanȱat atâtea resorturi de apărare? Crede-mă că n-a fost nicio aluzie veninoasă.

LIA: Niciuna?

PETRE: Sunt curat ca... lacrima. (*ȱl pufneȱte râsul.*)

LIA (*râzȱnd ȱi ea*): Bine.

PETRE: Ne ȱmpăcăm?

LIA: Am fost noi supăraȱi? (*Pauză.*) Eȱti un tip tare nostim. Ai un mod ȱntortocheat de a gȱndi, cu asociaȱii surprinzătoare, doar pentru a evita locul comun... Apoi modul acesta de a hȱrȱui interlocutorul prin parodierea

sentimentelor și a celorlalte... dulcegării. De fapt pe cine urăști sau disprețuiești și de unde atât a putere?... Ce dușmani ți-au pricinuit atâta rău, încât să nu uiți să lovești chiar și când vorbești cu o fată?...

PETRE: Eu și dușmani!... Dar n-ai auzit? Sunt băiat, fără probleme, cu viitorul asigurat, cu toate căile deschise, și nu doar căile de acces, te asigur, în aceste condiții, pe cine ar trebui, să urăsc? Nu, îmi pare rău că trebuie să te dezamăgesc, dar spiritul dumitale cercetător a dat greș. Riscul diagnosticărilor rapide. Privește-mă mai cu încetinitorul, te rog. Sau prin mărire... Sper să nu dai de un cadavru.

LIA: Am impresia că nu am greșit totuși. Nu uita că am ochi exersat. Te intuiesc bine, numai că nu pot să te așez într-un cadru. Prea ești neastâmpărat. (*Petre se înclină, mulțumind.*) Aș vrea totuși să-mi fac o părere.

PETRE: Să ne mai vedem. Dacă îți poate folosi și pentru interviu...

LIA: Iar?...

PETRE: Bine, bine... Voi termina cu mutrele astea de cuceritor scârbit. „Știi dragă, s-a redeschis salonul de dans. Nu vrei să mergem joi după masă acolo? Au trei saxofoane și o baterie de care nu găsești nici la «Roșu și Negru». Parchetul e proaspăt lustruit, așa că lunecarea e obligatorie în pantofi. Caftul și mâncatul semințelor în holul de lângă toaletă.”

LIA: Groaznic!... Asta de unde o mai știi?...

PETRE: Uiți că fac practică la un tribunal din București? Să continuu?

LIA: Abandonez.

PETRE: Atunci?

LIA: Ți-am spus că nu te-am intuit pe deplin. Încă nu știu ce fel de om ești. Ce vrei...

PETRE (*sastisit*): Ce vreau?... Dumnezeuule!... Dacă nu mi s-a pus întrebarea asta de cel puțin trei mii de ori!...

LIA: Și te-ai supărat de fiecare dată?

PETRE: Nu... (*Brusc, serios.*) Cel mult o dată. Și știi când? Când m-am întrebat *eu*. Și știi de ce. (*Pauză.*) Am citit undeva despre un barcagiu singuratic, care a părăsit o cursă transoceanică tocmai în ajunul victoriei sale, renunțând la glorie și bani pe motiv că o asemenea cursă ar fi o insultă adusă mării. Spunând că din singurătate nu se poate face o competiție. Asta după ce navigase luni de zile în puritate. În vecinătatea stelelor. Ei bine, când am citit vestea asta, deși am și eu ca toți oamenii un dezvoltat simț al competiției, măcar prin prisma rezultatelor, m-am simțit mândru, ca și cum eu aș fi plecat mai departe... Ai să mă întrebi de ce îți spun toate astea... Pentru că m-ai întrebat ce vreau eu de la viață. Și aidoma barcagiului, acum îmi dau scama și-ți spun că din viață nu se poate face o competiție. (*Începe să râdă îmblânzit.*) Și iată că ți-am răspuns... Pentru prima dată. Și poate că ar trebui să-ți mulțumesc pentru asta. Dar ce pot să-ți spun decât că: „Vreau să sper că n-am indispus-o pe doamna Elliot.” (*Citatul l-a spus foarte liniștit, aproape cât căldură.*)

LIA (*după o scurtă tăcere*): Spune-mi... în povestea asta cu barca nu a existat și o aluzie la Oniga? în sensul în care el ar fi omul care a făcut din viață o competiție?

PETRE: Nu știu... Poate. (*După ezitări.*) Nu pot să cred în prietenia asta dintre tatăl meu și Oniga așa cum e ea. Crede-mă, sunt student și în afară de faptul că învăț la facultate, mi-am făcut și eu o idee de ce înseamnă să fii un om adevărat, chiar dacă am obiceiul ăsta de a parodia. Adică, vreau să spun că am și eu prieteni, colegi și știu să fac distincția foarte bine. (*Reia.*) Simt asta... Sunt sigur.

LIA: Și de ce mai ești sigur?...

PETRE: Că Oniga nu va veni.

LIA (*mirată*): Nu va veni. De ce?...

PETRE: Nu e omul. El nu se arată decât atunci când are de profitat. Și familia noastră nu contează din punctul

ăsta de vedere pentru el. Tata lucrează în alt domeniu...
Și prietenia... *(Dă din mână.)*

LIA: Ai într-adevăr o părere foarte proastă despre el... De ce?

PETRE: Pentru că îl cunosc...

LIA: Îl cunoști? Nu știam...

PETRE: Am fost la el... Anul trecut... leșisem de la facultate și, dintr-o dată, m-am hotărât să îl văd... Nu mă întreba de ce, hai să zicem că am avut o pornire lăuntrică. Voiam mai ales să văd ce mutră va face când îl va vedea pe fiul prietenului lui, Marcu Onofrei. Speram că numele meu. Petre Onofrei, îl va scoate imediat din găoacea lui importantă. Nici n-a vrut să mă vadă. A ieșit o secretară care m-a anunțat că tovarășul Oniga are ședință.

LIA: Poate că asta era adevărul.

PETRE: Ași... Uite și acum... Se anunță la noi și se lasă așteptat ca o mare vedetă internațională și crede că ne face praf. Ei bine, nu mă face praf. Dacă vreau vedete, mă duc la București, unde tocmai concertează „Golden Gate Quartet” și gata... *(Pauză.)* Ți place „Golden Gate Quartet”?

LIA *(vag)*: Da...

PETRE: Mie nu.

(Și, brusc, odată cu tăcerea Liei, se stinge lumina.)

LIA: Ce-i asta?...

PETRE: Un scurtcircuit. Rămâi pe loc și așteaptă până se reaprinde. *(Ușor enervat, ușor ironic.)* Nu te mira.

LIA: Dumnezeu nu poți face nimic?...

PETRE: Eu?...

LIA: Da.

PETRE: Ce să fac?

LIA: Să o reaprinzi... Să readuci starea asta de așteptare la lumină.

PETRE: La lumina cui?

LIA: A întreprinderii de gaz și electricitate.

PETRE (*îl pufnește râsul*): Puah!...

LIA (*jignită*): Te rog.

PETRE: Scuză-mă.

LIA: Mă rog.

(Brusc îi pufnește râsul pe amândoi. Se aude, întretăiat, râsul amândurora. La un moment dat, nu mai râd de situația creată, ci unul de celălalt. Tăcere, un timp.)

PETRE (*convins*): Nu ești logodită.

LIA (*neutru*): Cum ai dedus?

PETRE: Nu te-ai supărat. Atunci când am vorbit cum am vorbit despre el. (*Râde mulțumit de „sistemul” folosit.*)

LIA: Totuși, nu vrei să încerci să aprinzi lumina?

PETRE: E plăcut aici, lângă dumneata. Știi că aș putea să te sărut? Pe întuneric, fără martori, fără măcar certitudinea că a fost adevărat... Stăm împreună aici și tăcerea noastră echivalează cu un...

LIA: Te rog nu...

PETRE (*parodiind din nou*): Nu știu dacă mă înțelegi, dar în clipa asta am impresia că suntem supuși unor legi care ne depășesc și în care faptele noastre au o valoare aparte. (*Toate astea le-a spus foarte repede.*)

LIA: Spui des frazele astea? Ai multe ocazii de a sta pe asemenea defecțiuni de lumină cu fete alături?

PETRE: Știi la ce mă gândesc? Ce s-ar întâmpla dacă aș veni și eu cu dumneata la București?... Chiar? Ce s-ar întâmpla?

LIA: Nu poți să taci niciodată?

PETRE (*uimit*): Uite, tac... Nu mai scot un cuvânt... Dacă nu vorbești nici dumneata este ca și cum ne-am săruta. Nu... nu vorbi, te rog... Este un dar pe care ți-l cer acum. Acuma nu glumesc...

LIA: N-ai să mă obligi să tac... N-ai să mă obligi să...

(Tăcere lungă până se reaprinde lumina, care îi surprinde în aceeași poziție, adică o poziție foarte cuviincioasă, cu mâinile în poală. Rămân nemișcați un timp, apoi Petre se ridică de pe scaun.)

PETRE (*spune scârbit*): Nu este stupid?... Nici măcar nu am avut curajul... (*Privește în sus spre palier, unde a apărut Metania.*) „De altfel, uite-o și pe fata lui Nor-Negru... Până acum a exersat la vioară.” (*Parodiază iar.*) „În curând va pleca cu mașina care scoate fum într-un wig-wam cu etaje, unde o vor asculta foarte mulți oameni. Prin cântecul ei va aduce mândrie în tribul apașilor.”

MELANIA (*după ce o salută ușor cu capul pe Lia*): Ce faci. Petre? Discuți?

PETRE: Problema e în studiu, surioară... Cum ai trecut peste pauza de lumină?

MELANIA: Oniga nu a venit?...

PETRE: El să vină!... Ca orice om care se respectă, vine în ceasul al doisprezecelea. Cât de plictisitor acest ceremonial neschimbat! Eu, în locul lui, aș veni primul și m-aș amuza privind la cei care îmi pregătesc primirea. Sau, pur și simplu, n-aș mai veni și m-aș duce din greșeală pe o insulă din Guadalahara.

MELANIA: În Guadalahara nu sunt insule.

PETRE: Atunci în Guadelupa... De fapt, nu asta contează, ci desființarea convenției, a falsului ceremonial. (*Se întrerupe o clipă și apoi începe un nou atac.*) Am fost la câteva jurnale de actualități. Cel mai mult am apreciat secvența în care, pe ecran, se vedeau holdele unduind în bătaia vântului, în colț cu o aripă de avion sanitar și cu mâna operatorului. (*Pauză ca să vadă efectul celor spuse.*) Să continuu?... Și secvența în care se vedea o hală de montaj, în care apăreau uriașe cazane și

strunguri, dar din care lipseau oamenii. Adică exact cei care le construiseră. Iar comentariul încerca să sublinieze ideea măreției obiectelor acelora uriașe și atât de utile. *(Se oprește cu un aer ușor obosit. Aruncă o privire nervoasă la cele două fete, apoi ca și cum s-ar aștepta ca Melania să-i spună ceva Liei, se interpune între ele, cu fața la Lia.)* Nu te speria, domnișoară, ar vrea să-ți spună scumpa mea surioară, el nu e ținut. Nu, nu e ținut. *(Citind parcă pe Melania.)* Are o grandoare retorică copiată din piesele de teatru, dar în afară de faptul că uneori țipă, nu e periculos. Noi ne-am obișnuit cu el și nici nu-l mai ascultăm. Ne-am obișnuit cu el, zic... Numai că el nu s-a obișnuit cu el însuși. Au trecut douăzeci și patru, ia aminte, douăzeci și patru de ani de când tot face exerciții de astea obositoare și ingrate și fără vreo utilitate concretă și, în afară de faptul că a învățat pe dinafară câteva texte de lege și acel „oh, vreau să sper că nu am indispus-o pe doamna Elliot”, putem spune că nu s-a ales cu ceva de pe propria-i urmă. *(Ca și cum ar vorbi la telefon.)* Da... Are douăzeci și patru de ani. Și ce mai are?... O mină albă cu cinci degete, domnule. Și încă o mină albă cu cinci degete, domnule. Și cu ele dacă ar vrea... *(Face un gest de mângâiere a aerului, apoi se întrerupe.)* Poftim? Mă întrebați ce face? Deocamdată așteaptă. Ce așteaptă? Așteaptă pe domnul Oniga... Și așteaptă să se obișnuiască cu sine. Asta vine cu vârsta, spun înțelepții și poate au dreptate, ce contează o bagatelă de douăzeci-treizeci de ani acolo, când poți avea marea fericire să te reîntâlnești cu un prieten vechi, așteptat și iubit în ciuda trecerii timpului, ca într-un film desuet și melodramatic, văzut într-un cinematograf prăfuit și plin de spectatori tăcuți și sentimentali... *(Pune telefonul imaginar jos și se adresează direct celor două fete.)* Ați observat că oamenii slabi și mediocri sunt cei mai pasionați spectatori ai cinematografelor? Există în

ei o nemaipomenită foame de povești, o dorință imensă de a se dăruie ecranelor mari, circulare, ca o lume ireală care înconjoară realul... (*Se oprește și respiră obosit. Apoi, ca un actor care a dat un recital-repetiție, întreabă.*) A fost bine?... (*Enervat că nu răspunde niciuna.*) Ei, spuneți odată, invidioaselor, a fost bine? (*Tăcere. Privește cu ochi mari la Lia, care nu scoate o vorbă. Are un moment de derută, apoi spune crud, Liei.*) Ei, hai, biciuiește-mă, spune că sunt un caraghios, un Hamlet de provincie, un lamentabil Hamlet de provincie.

LIA (*alb*): A fost destul de bine ca monolog. Dar ca orice monolog a fost subiectiv și exagerat. Dar, despre monologuri, numai bine. (*Petre a pălit ca și cum i s-ar fi tras o palmă. Duce mâna la față și nu știe ce să facă cu ea.*) Știi ce mi se pare ciudat?... Eu am venit în orașul acesta ca să iau un interviu unui remarcabil om de știință, și toată lumea se întrece să-mi servească date, idei, păreri despre viață, despre artă chiar, în afara aceluia pentru care am venit. (*Pauză.*) Dar ceea ce ți-am spus nu vreau să fie interpretat ca și cum nu te-aș fi ascultat cu toată seriozitatea și cu tot simțul umorului de care am fost capabilă. (*Tace puțin, apoi simțind că trebuie să mai adauge ceva.*) Iar pentru cele câteva momente de autenticitate îți mulțumesc.

PETRE (*dezarmat*): Și, tu surioară?...

MELANIA: Și pentru această stupidă-nscenare merita să-l vulgarizezi pe tata?

PETRE (*încă drept, nemișcat*): Ai dreptate, surioară!... Scuză-mă... (*Râde, privind-și mâna.*) A fost o înscenare. O mână albă cu cinci degete!... Ce stupid. Ies pentru ca să mă pedepsesc... (*Iese dansând, dar în ușa se mai întoarce o clipă spre Lia.*) Nu mă lua în serios. Am glumit. O să ne mai vedem? (*Dispare.*)

(*Tăcere lungă. Lia se duce spre masă și începe să*

răsfoiască câteva din ziarele vechi ale lui Marcu.)

MELANIA (*privește câteva clipe pe fereastră, apoi spune îngândurată*): În curând Oniga va trebui să sosească. Totdeauna am fost curioasă cum trebuie să arate... (*După câteva clipe de cugetare.*) Este un om influent, nu-i așa?

LIA: Da.

MELANIA: Asta înseamnă că, dacă ar vrea, pentru el ar fi o nimica toată să mă ajute, nu-i așa?

LIA: Probabil.

MELANIA (*spune repede, fără urmă de jenă*): Nu trebuie să mă judeci prea aspru. Dar e așa de greu să scapi dintr-un oraș de provincie!... Câteodată aproape imposibil. Și eu n-aș vrea să mă îngrop aici ca profesoară de muzică pe toată viața... Am muncit mult ca să ajung să cânt, și acum sunt datoare să fac totul ca să mă impun, nu-i așa?... Și dacă cineva poate să mă ajute în direcția asta, nu văd de ce aș face nazuri...

LIA: Spuneți-mi... Petre are ceva cu Oniga?

MELANIA: De unde ați dedus?

LIA: Toate tiradele astea disimulate... aceste atacuri fără direcție... Scuzați-mă... puteți să nu-mi răspundeți...

MELANIA (*într-un târziu*): Adevărul e că era vorba să ne ajute... Asta a fost demult... tare demult... imediat după război. Atunci, frontul trecuse pe aici și casa noastră, grădina, toate erau în paragină... Orașul fusese prins de mai multe ori între două focuri, așa că nimic, nicio grindă, nicio fereastră nu mai erau întregi...

LIA: Și Oniga v-a trimis ajutor?... (*Melania nu răspunde.*)

(În timpul ăsta Oana apare în ușă, neobservată. Inițial, dându-și seama că nu au băgat-o în seamă vrea să facă un gest, dar pe urmă renunță și rămâne nemișcată, ascultând.)

MELANIA: Cum să vă spun... Ar fi trebuit să ne trimită. De fapt ăsta este cred și motivul pentru care Petre e supărat pe Oniga, deși niciodată nu ar recunoaște. Povestea e următoarea: casa fusese distrusă și tata i-a scris lui Oniga o scrisoare în care îi descria situația în care suntem și îi cerea un fel de ajutor. Pe atunci, Oniga era deja în construcții, așa că dacă voia el, cu câteva mașini și câțiva oameni rezolva totul foarte repede. (*La privirea neînțelegătoare a Liei.*) A fost ceva foarte ciudat, nu se mai văzuseră de atunci, din timpul războiului, și aceasta a fost prima scrisoare a tatei către el... cu o rugămintă... (*Pauză.*) Și Oniga nu l-a refuzat, dar nici nu l-a ajutat... l-a răspuns tot printr-o scrisoare în care, *printre altele*, da, *printre altele*, îi spunea că îi înțelege greutățile și că este gata să-l ajute, ca între prieteni, dar numai dacă are mare nevoie. Nu de altceva, dar materialele de construcție au de fapt altă destinație și că el este gata să facă o excepție, dar numai dacă avem neapărată nevoie... Și îl ruga pe tata să-i mai scrie o scrisoare.

(*Pauză lungă.*)

LIA: Și tatăl dumitale nu i-a mai scris.

MELANIA: Nu i-a scris. Ne-am încropit cum am putut.

(*Pauză lungă, apoi cu alt ton.*) Acum o să vină.

OANA (*ca și cum abia acum ar fi intrat*): Nu veniți dincolo?

Masa e pusă, nu urmează decât să vină Oniga...

MARCU (*apare și el pentru o clipă*): Veniți... Veniți...

MELANIA (*amuzată*): Parcă am fi în prag de sărbători!...

(*Intră în camera cealaltă, Lia rămâne încă răsfoind ziarele.*)

LIA: Sunt destul de vechi.

OANA: Din timpul războiului. Marcu nu se poate despărți

de ele. Parcă nu ar fi vorba de niște hârtii decolorate, ci, acolo, în paginile acelea, ar exista tinerețea lui. Știu, poate să-ți pară caraghios, dar, câteodată, și eu cred că în fiecare om există dorința de a rămâne veșnic tânăr sau nemuritor. În orice om, oricât de neînsemnat. Și acolo, sus, în munți, Marcu și Oniga au fost, pentru timpul cât au luptat, aproape de nemurire. *(Zâmbește blând, visătoare și continuă ca și cum ar spune o poveste.)* Există într-un mit sau basm popular credința că oamenii, când mor, nu dispar în neant, ci sufletul lor rămâne mai departe să vegheze casa, deasupra ușii, în veranda casei în care au locuit. Aproape de familie. De viață. Cum poate rămâne sufletul așa, nevăzut, transparent, lângă cei pe care i-a iubit, fără să fie văzut, fără să-și facă simțită prezența e un fapt pe care nu mi-l pot explica. *(Oana rămâne puțin cu privirea pierdută. Apoi o ia de mână, brusc, pe Lia.)* Dar veniți... Veniți odată.

(Dispar în sufragerie. Camera rămâne o clipă învăluită în liniște, apoi apare Petre.)

PETRE *(după ce privește în urma lor, spune înciudat):*
Câtă naivitate! *(Merge la fereastră și privește afară luminile serii.)*

(Liniște. Marcu iese din sufragerie, privește în jur, apoi cu pași lui specifici, ușor șovăielnici, se îndreaptă spre masă, unde descoperă ziarele, mai bine zis, câteva ziare din colecția sa. Le ridică la piept, apoi se îndreaptă spre dulap și le pune la loc. Pornește apoi spre sufragerie. În drum, se oprește lângă măsuta din colț pe care se află coletul; îl privește.)

MARCU *(sieși):* Ambalat impecabil... Oare ce-o fi în el?

PETRE *(de lângă paravan):* Probabil noi vom fi ultimii care

vom afla...

MARCU (*fără să fie surprins de prezența lui Petre*): Și totuși e foarte simplu de desfăcut!

(*Petre privește la el cu o curiozitate lacomă.*)

MARCU (*jenat*): De ce mă privești așa?

PETRE (*surprins*): Cum?

MARCU: Mă priveai într-un fel curios... ca pe ceva neștiut.

(*Rămân așa câteva clipe privindu-se nemișcați. Apoi, brusc, se aude soneria.*)

MARCU (*cu o bucurie agitată*): Auzi... E el!... e el!...

PETRE (*cu un ton grăbit și scăzut ca și cum i-ar fi teamă să nu fie auzit de cel ce sună*): Zău, tată!... De ce nu vrei să-l privești odată pentru totdeauna, nu ca pe omul care a fost, ci ca pe cel care este... Fără acest respect exagerat și penibil pentru o amintire.

MARCU: Nu se poate... El este prietenul meu... (*Soneria se aude din nou. Marcu se îndreaptă spre ușă și strigă tare spre balustradă.*) A venit! Oana... Auzi?... A venit Oniga!...

(*Oana apare în prag. După ea vor mai apare Melania fi Lia.*)

PETRE (*care între timp a privit pe fereastră*): Nu... E Vecinul!...

MARCU: Vecinul?!!!

PETRE (*merge victorios spre ușă și o deschide larg*): Pofțiți..

(*Intră Vecinul destul de șovăitor. Are un pardesiu larg, în care se mișcă greoi și parc timid, rușinat.*)

VECINUL: Mă scuzați că vă deranjez... (*Scoate din buzunar o foaie de hârtie.*) O telegramă. Mi-a dat-o poștașul când veneam către casă. Dar eu am urcat la mine și am uitat să v-o aduc.

(*Marcu ia telegrama și o desface.*)

OANA (*liniștindu-l pe Vecin*): Nu face nimic, nu trebuie să vă simțiți vinovat.

VECINUL (*insistând*): Știți... Am urcat la mine și am început să citesc și am uitat cu totul de ea. (*Pare foarte stingherii.*)

OANA: Nu vă faceți probleme. Se întâmplă.

VECINUL: Da, dar vedeți!... Dacă n-ar fi situația creată din cauza grădinii... N-aș vrea să credeți că am făcut-o dinadins. (*Vrea să plece și spune deodată ceea ce avea de mult pe cuget.*) Știți, de mult voiam să vă întreb: de ce nu mai ieșiți... (*Arată afară pe geam.*) În grădină... Eu stau toată ziua la serviciu, seara sunt obosit, nu mai am chef să stau la aer, mă culc imediat. (*Râde stingher, rușinat ca de o boroboacă.*) De fapt... toată povestea aia veche a fost o... prostie... N-am putea s-o uităm? Mai ales că eu... (*Confesiv.*) Și florile au început să se ofilească. În sfârșit, cum credeți, dar nu-i păcat de flori?... Acum plec... (*Iese grăbii cu pardesiul fâlfâind după el. În ușa se mai întoarce o dată.*) Vă rog să mă scuzați de deranj... Și în ce privește grădina, mai gândiți-vă...

(*Iese.*)

PETRE (*imitându-l*): Vă rog să mă scuzați, vă rog să mă scuzați, dar nu-i păcat de flori?...

OANA: Poate totuși e sincer...

PETRE: Dar nu ți-ai dat seama ce voia? Acum vrea să-i îngrijim și florile... Cită perfidie...

(Marcu a împăturit telegrama și a așezat-o pe masă.)

MARCU (*răgușit*): Nu vine.. Nu poate veni. Altă dată...

PETRE (*râde satisfăcut*): Era de așteptat.

OANA: Petre!

PETRE: Petre, Petre!... Tot timpul îmi spuneți așa... Dar acum eu n-am nicio vină. (*Se întoarce cu spatele. Marcu pare copleșii de veste.*)

MELANIA: Când eram mică, cel mai mult îmi plăceau sărbătorile Crăciunului. Nu pentru ce însemnau ele, cât pentru pregătiri. Tata mă lua în pădure, la alegerea bradului, era ceva frumos, de o anume măreție și merita să înfrunți gerul și viscolul pentru un asemenea brad adus tocmai din munți, e data asta, cred, am impresia că mă întorc dintr-o asemenea călătorie, dar fără brad.

OANA: Nu mai ești copilă, Melania. Trebuie să înveți și tu drumurile din care te întorci fără brazi. (*Pauză.*)

LIA (*hotărâtă*): Eu trebuie să plec.

OANA: Bine, dar masa e pregătită.

PETRE: Are tren peste o jumătate de oră. Dacă nu vrea să-l piardă.

(Lia se pregătește de plecare.)

LIA: Bună seara.

OANA: Bună seara.

MELANIA: Bună seara.

LIA: Bună seara, Petre.

PETRE: Te conduc. (*Lia se îndreaptă spre ușă.*)

MARCU (*ca și cum atunci și-ar fi adus aminte*): Și coletul? ... Nu-l iei cu dumneata?

LIA (*surprinsă*): Dar nu e al meu. (*Dându-și seama de absurditatea propunerii.*) Dar de ce tocmai eu?

MARCU: Pentru că nu era nicio surpriză de-a lui Oniga.

(*Pauză.*) Și totuși Oniga ar fi putut să... (*Revine la colet.*) Atunci ce e?... (*O privește pe Melania.*) Tu nu știi cum a ajuns aici? (*Tăcere lungă.*) Nici tu. Petre?

PETRE: Nu.

OANA (*ezitând*): Și totuși...

MARCU: Și totuși, ce?

OANA: De unde ți-a venit să spui că e o surpriză de-a lui Oniga?

MARCU: Ce altceva putea fi? (*Vrea să se apropie de colet în felul său obișnuit, dar se oprește iar.*)

MELANIA (*brusc*): Eu urc în camera mea.

MARCU: Du-te... Du-te liniștită. (*Gândindu-se.*) Deci se pare că nu e o surpriză.

OANA: Pentru că Oniga nu a venit. Nu a putut să vină.

MARCU: Dar de ce nu a putut veni? (*Speriat de vehemența întrebării, se întoarce spre colet.*) Ceea ce e enervant este că nimeni nu știe de unde a apărut. Ce caută coletul ăsta? L-a cerut cineva? (*După o tăcere, enervat.*) Spune-mi, te întreb doar... (*Strigă.*) Și nu mai vorbi atât de Oniga.

OANA (*obosită*): Sunt lucruri pe care nu le cere nimeni și totuși există.

MARCU: Sigur?

OANA (*explicând obosită*): Sunt lucruri pe care nu le ceri, nu le dorești și te trezești pur și simplu că trebuie să ții cont totuși de existența lor.

MARCU: Da... Dar fără a le da prioritate. Fără să te împiedice în a face ce vrei... Căci înainte de orice, asta e casa noastră, nu? Aici am trăit atâta amar de vreme, nu?

OANA: Da... Aici am trăit atâta amar de vreme. Doar că acum... (*Se împiedică în ultimul cuvânt.*)

MARCU (*ajutând-o*): Și acum e a noastră... Știe toată lumea. A fost și rămâne, cum s-ar spune, siguranța zilei de mâine. Am muncit pentru dreptul acesta. L-am meritat pe deplin. Și mai ales acum... avem acest

drept... Să trăim fericiți în căminul nostru. Să ne bucurăm de el. Să ne primim prietenii. *(Afară se aude o mașină care frânează. Pauză. Zgomot de portieră. Petre se duce la fereastră.)* Oniga?...

PETRE: Da.

(Toți rămân împietriți, în afară de Petre, care iese brusc din cameră în timp ce apare Oniga. Cei doi prieteni se privesc câteva clipe. Lumină tot mai scăzută.)

CORTINA

ACTUL II

În cameră intră Marcu și Oniga. La scurt timp apare și Oana. Oniga este tăcut, îngândurat. Marcu râde aproape tot timpul, este fericit și ușor „făcut”.

ONIGA (*târându-și piciorul drept după el, cu mișcări lente, mascându-și astfel infirmitatea cu destul succes, întreaga lui atitudine are ceva sigur, poruncitor aproape, care nu trădează complexe*): Îți mulțumesc, prietene. Mi-ai făcut mare plăcere cu pozele astea. Eram mai slab, pe atunci.

MARCU: Erai jigărit, ăsta-i cuvântul. (*Râde înveselit.*)

ONIGA: Numai zăpadă și gloanțe. Eu nu știu cum am reușit să scăpăm!

MARCU: Zău, Oniga, mă uit la tine și nu-mi vine să cred că, în sfârșit, ești aici.

ONIGA: Nu am putut veni mai devreme, crede-mă. Și azi, șoferul a crezut că se prelungește ședința și a trimis telegrama. Abia o expediasc când eu coboram pe scări și porneam încoace. Speram să ajung înaintea telegramei. Dar în loc să repar o greșală, am gonit-o pe fata aceea de la ziar fără să-i spun două vorbe. (*Mirat.*) Zici că voia să vorbească cu mine?

MARCU: Nu-ți face probleme.

ONIGA: Și totuși îmi fac.

MARCU: În meseria ei se mai întâmplă.

ONIGA: I-am refuzat un interviu. De ce oare? (*Pare sincer mirat.*)

MARCU: Ai și tu viața ta personală.

ONIGA: Eu n-am viață personală.

MARCU: Cum?

ONIGA: Numai capricii. (*Curios.*) De fapt... Zici că Petre a plecat după ea?

MARCU: A plecat cu mașina ta.

ONIGA (*împăcat*): Atunci e bine. (*Privește în jur.*) Ești fericit, Marcule?

MARCU (*luat prin surprindere*): Da...

ONIGA (*după ce a trecut în revistă camera și pe Oana*): Te cred... te cred...

MARCU: Nu spun că nu am uneori și necazuri. Aș minți.

ONIGA (*fără să-i dea atenție*): Cu asemenea familie! Știi? Ați rămas aceiași. Ca atunci. Nu v-ați schimbat deloc.

MARCU: Ne-am mai schimbat și noi, Oniga...

ONIGA (*convins*): Nu. Nu v-ați schimbat. Și aveți copii frumoși! (*Repede, aproape în treacăt.*) Dacă au nevoie de ceva...

MARCU (*la fel, aproape în același timp*): Melania s-ar putea să plece curând să concerteze în Germania Federală. Mai are niște probleme, dar...

ONIGA: Ce vorbești!

MARCU: A fost pe aici un impresar, și, cum s-ar zice, a fost foarte impresionat.

ONIGA: Avea și de ce.

MARCU (*se apără de aluzie râzând*): Nu... Să nu crezi că pentru... E foarte talentată.

ONIGA: Te cred... Te cred... (*Tăcere ușor stânjenită.*) Eu, în privința asta, nu mă pot mândri. Nu, am cu ce. (*Funebru, deodată.*) Sunt bolnav, Marcule! Eu, în curând, o să mor.

MARCU: Da, ce-ți veni!... Abia ai venit la noi și... (*într-un elan nestăvilat.*) Nici nu știi cât mă bucur că ai venit.

ONIGA: Așa se spune la vizite.

MARCU: Nu, nu... Pentru noi prezența ta înseamnă mai mult decât crezi... Știi, Oniga, copiii nu mai credeau în

prietenia noastră!

ONIGA: Poate că aveau și ei dreptate. (*Ca răspuns la privirea uluită a lui Marcu.*) A trecut atâta vreme de atunci!...

MARCU (*repede*): Dar eu te-am așteptat tot timpul... Nu mi-ai scris tu să te aștept?...

ONIGA (*sincer mirat*): Ți-am scris eu să mă aștepți?...

MARCU (*convîngător*): Mi-ai scris... Am toate scrisorile... Scriai să stau acasă și să te aștept că ai să vii.

ONIGA (*după o clipă de tăcere*): N-aveți ceva de băut? (*Lui Marcu, pentru că nu e capabil să treacă atît de simplu peste această întrebare.*) N-am putut veni, Marcule.

MARCU (*mulțumit și cu atîta*): Nu-i nimic... Nu e nici. O nenorocire. (*Scurtă tăcere.*) Cum... îți merge rana?

ONIGA: Nu mă plîng. Între timp m-am îmbolnăvit și de stomac. Ședințe multe, mese neregulate... (*Arată la colet.*) Dar, să știți, coletul nu vi l-am trimis eu.

OANA: Marcu susținea că vrei să ne faci o surpriză.

ONIGA: Pe vremuri, mă țineam de șotii din astea. Dar acum, trebuie să fie o greșeală la mijloc.

OANA: Și dacă nu e?

MARCU (*privește la ea nedumerii, speriat*): Ce vrei să fac?

ONIGA (*privește la el, curios, interesat*): Ai rămas același!

...

Nu te-ai schimbat deloc! (*Marcu apleacă capul. Oniga privește coletul din nou.*) Oare ce-o fi în el?

MARCU (*vrînd să schimbe discuția*): Hai mai bine să vorbim despre noi.

ONIGA: Adevărul e că în ultimul timp m-am gândit foarte mult la tine... Ești un cercetător renumit, ai o soție frumoasă, doi copii talentați... (*Suspînă.*) Te invidiez!

MARCU: Exagerezi! Trăiesc simplu...

ONIGA: Venind spre voi, mă frămînta un gând.

MARCU: Ce gând?...

ONIGA: Adevărul e că am un coleg. Un fel de prieten...

Care, de la o vreme, și-a cam pierdut busola. Și a venit la mine și m-a întrebat ce să facă în această situație.

MARCU: Îmi dai și mie o țigară?

ONIGA: Sigur... Sigur... (*Scoate din buzunar un pachet de țigări străine.*)

MARCU (*luând una*): Englezești!

ONIGA: Fabricate în America... Sunt și țigări americane fabricate în Europa.

MARCU: Și acum continuă.

ONIGA: De fapt, colegul ăsta al meu și-a dedicat toată viața meseriei sale. Pentru el, munca a însemnat totul, bineînțeles, munca în felul în care a știut el s-o înțeleagă. (*Pauză.*) Numai că a venit timpul când au trebuit să-l pensioneze și s-a trezit acasă, în deplină singurătate. (*Îngândurat.*) Petre și Melania i-ar spune solitudine. (*Râde ușor.*) Fără soție, fără copii... Și în momentul acela și-a dat seama că viața sa a fost consumată febril, dar sterp. (*Tăcere lungă. Oniga continuă.*) Și atunci s-a simțit debusolat.

MARCU: Cum?

ONIGA (*mai clar*): Și-a pierdut busola...

MARCU (*neputând să înțeleagă*): Aha!... Și?

ONIGA: A venit la mine să mă întrebe ce să facă... Ce ar fi trebuit să facă un om care nu mai știe unde vine Nordul... (*Pauză.*) Ce crezi că ar fi trebuit să-i răspund?

MARCU: Eu știu... Orice... Să-și stabilească un Nord imaginar.

ONIGA: Și să meargă spre el fără să șovăie?

MARCU (*simplu*): Da... Dacă intenționează să meargă spre Nord.

ONIGA (*după o scurtă pauză*): Asta i-am spus și eu... (*începe să râdă.*)

MARCU: E cam naiv prietenul ăsta al tău. În viață e mai complicat decât în excursii. Nu poți face nimic în viață dacă îți pui asemenea întrebări... Câți ani are?

ONIGA: Eh... Destui... (*începe să râdă.*) Ai dreptate, e un

naiv. Mă bucur că suntem de aceeași părere. (*Privește în jur.*)

MARCU: Merg să o chem pe Melania. (*Vrea să urce, dar pe balustradă se oprește din nou.*)

ONIGA (*intuindu-l*): Să nu începi iar cu reproșurile... N-am putut veni la voi pentru că am muncit pe brânci... Nu e oraș în care să nu existe blocuri construite de mine. Și, te rog să mă crezi, nu sunt urâte... (*Lui Marcu.*) Ei, ce te holbezi așa?

MARCU: Te privesc... Mai vorbește... Mă... mă interesează nespus de mult ceea ce faci... Ce ai făcut. (*E gata să se întoarcă.*) Ar trebui să te audă și Petre. Poate atunci n-ar mai fi așa de... (*Se oprește brusc.*)

ONIGA: Prostii... Știi că nu-mi place să vorbesc despre mine... (*Marcu suspină cu regret.*) Hai, bătrâne, du-te după Melania... (*Oanei.*) Aveți o casă frumoasă!...

OANA: A fost la început... Am avut și o verandă... Știi ce e ciudat? Că nici nu mai știm dacă în fond e bine sau rău fără ea. E adevărat că am fi avut mai mult spațiu. Melania ar fi avut unde să-și facă exercițiile la vioară. Marcu, unde-și citi ziarele în tihnă...

(*Marcu vrea să iasă.*)

ONIGA: Ei, stai!... Unde te duci?

MARCU: Merg să o chem pe Melania. (*Dispare.*)

ONIGA: Da... Melania lipsește...

OANA: Cred că ai intimidat-o... Pentru ea, reprezintă mitul omului care pe orice pune mâna se transformă în aur...

ONIGA: Și Petre?

OANA: Crud și intransigent totodată. Și mereu agitat. Dacă nu ar fi trecut vremea continentelor nedefrișate, descoperitor se făcea.

ONIGA (*privind după Marcu*): Știi ce admir la el cel mai mult?

OANA: Admiri ceva la el?

ONIGA: Această sfântă naivitate cu care privește lumea. Are o privire mereu proaspătă și entuziastă. De unde are această putere de a se risipi fără să-și dea seama?

OANA: Putere de a se risipi?

ONIGA: În ce privește copiii, este o mare bucurie, să știți... *(Tăcere.)* Eu nu am copii, v-am spus, nu? *(Pauză.)*

OANA: Vreau să te întreb ceva.

ONIGA: Întreabă-mă.

OANA: Ce te-a adus aici?... *(Tăcere.)*

ONIGA *(ca și cum n-ar fi auzit întrebarea)*: Nu asta e esențial. *(Cald, dintr-o dată.)* Uneori mă plictisesc pe acasă, mă simt foarte singur și atunci, vrând-nevrând, îmi aduc aminte... Știi, Oana, uneori, nici pentru mine nu sunt toate așa de... *(Se oprește brusc.)* Poate că și pentru mine vechea prietenie... Și vizita asta... *(Pauză.)* Numai că timpul... *(Tăcere.)* Angoasă îi spune? *(Râzând.)* Știi cum luptam împotriva moralei burgheze și împotriva capcanelor în care încercau să ne atragă pe noi, cei care voiam să construim o lume nouă, bazată pe cinste și principii umane? Și iată că, azi, același cuvânt își înalță capul ușor și unii dintre noi nu-l mai reneagă cu aceeași putere, ba, dimpotrivă, socotesc că au luptat și au muncit destul ca să aibă și ei dreptul la o mică angoasă. *(Tăcere. Vede privirea uluită a Oanei.)* La naiba, glumesc... Glumesc mult în ultima vreme. Să discutăm despre altceva, sosirea la voi m-a înduioșat, mi-a creat o stare stupidă de slăbiciune și tot felul de... *(Face un gest cu mina.)* De altfel o să plec... Nu-mi priește statul la voi.

OANA: Glumești!... Ce o să zică Marcu... I-ai scris doar că ai să stai mai multă vreme la noi... *(Brusc.)* Spune-mi, Oniga... De ce i-ai scris tu atâția ani să te aștepte?

ONIGA *(rigid, deodată)*: Am scris cu să mă aștepte?

OANA: Da... I-ai scris să te-aștepte. Și că atunci când vei veni veți rămâne-mpreună. De ce?

ONIGA *(privind în gol)*: Nu voi putea sta mult... De fapt

cred că nici n-ar fi trebuit să vin. Trebuie să plec...

OANA: Câteva zile măcar...

ONIGA (*mirat*): Ceasuri? Foarte mult... Nu voi putea sta nicio oră.

OANA (*nu-i vine să creadă*): O oră? Atunci de ce ai venit? Nu puteai să vii așa, fără motiv, numai pentru o oră!

ONIGA: De ce am venit... Poate că am avut și eu un gând... (*O scrutează câteva clipe, apoi spune împăciuitor.*) Ei; hai, nu te mira. Treburile mă așteaptă... Casele se înalță... oamenii se mută... institutele de proiectări fac proiecte... și tu vrei să rămân aici pentru o veșnicie. (*Râde și o mângâie pe umăr.*) Cum merg cercetările lui?

OANA: Uneori am impresia că e aproape de țintă... Foarte aproape... Apoi se îndepărtează din nou. Ce vrei? Asta e munca lui... de cercetare științifică.

ONIGA: Să-i dea bătaie... să-i dea bătaie... Dacă i-o ia altul înainte! Ce studiază?

OANA: Un nou soi de spic... Mai greu... Mai bogat în semințe... cu o durată redusă de coacere...

ONIGA: Da... da... este. (*Pauză.*) Oana!... Spune-mi, tu crezi?

OANA: În ce?...

ONIGA: În cercetările astea ale lui?

OANA (*cu privirea limpede în privirea lui Oniga*): Dar cum? ... Se poate altfel?

ONIGA: Iartă-mă, dar mi-a apărut imaginea lui din timpul războiului, stând acolo de pază, la depozit, și războiul sosind și trecând mai departe...

OANA: Tu ai lăsa să treacă, ceva pe lângă tine, așa?

ONIGA (*o privește atent, brutal*): Vezi tu... Eu nu fac muncă de cercetare. Eu construiesc și ca să micșorez procentul de risc, știi ce fac?... Îmi aleg oamenii. Și asta nu e ușor... (*Privește coletul.*) Oare ce-o fi acolo?

OANA: Tu n-ai avut niciodată măcar o clipă de relaxare, nici așa... în joacă...

ONIGA (*absent, dând ocol obiectului*): Mai ales... (*Umblă, cercetând de la distanță coletul.*) Știi... oamenii uneori sunt ca și obiectul acesta... înveliți în huse, convenții, neidentificabili... (*Râde.*) Habar n-ai ce se ascunde dedesubt. (*Mângâie de la distanță conturul coletului.*) Și atunci le dai târcoale, îi întăriți, le spui câte o glumă, pari detașat, poate mai cade o convenție, mai vezi sub un înveliș... Uneori, totuși, te simți ispitit să joci un rol serios și, cu un gest hotărât, să rupă toate învelișurile. (*Face un gest, dar se oprește brusc.*) Greșeală enormă, care ar fi amendată pe loc. (*A tăcut și se așază în fotoliu.*)

(*Marcu și Melania au apărut în ușa balconului.*)

MARCU (*care a auzit ultima frază*): O să spun când am să fac asta... Ce tot aveți cu coletul?

ONIGA: Să-mi scrii și mie ce vei găsi înăuntru... Sunt foarte curios. (*Melaniei.*) Ai venit, domnișoară? Am auzit că te intimidez...

MELANIA: Și dacă ar fi așa?

MARCU (*mirat, lui Oniga*): Să-ți scriu?

OANA: Oniga are de gând să plece curând... Peste o oră, două...

MARCU: Să plece?... Dar abia a venit... (*Nu vrea să creadă.*) Oniga, măcar câteva zile...

ONIGA (*scurt*): Altă dată... Acum am niște lucrări pe' care trebuie să le termin... (*Râde.*) Cine știe... Poate ultimele...

MARCU: Doar avem atâtea lucruri să ne spunem... Și apoi mă simt dator față de tine...

ONIGA: Lasă, fii pe pace. Când voi pleca nu te vei mai simți dator...

OANA (*nemulțumită de tonul lui Oniga*): N-am înțeles. Asta e o amenințare?

MARCU: Ce1 prostii spui tu, Oana... Cum să fie

amenințător ceva spus de Oniga?... Tot ce vine de la el e binevenit... Noi suntem prieteni, nu?...

ONIGA: Și oameni, Marcule!... Însetați...

MARCU: Dar ai romul în față!...

ONIGA (*gândindu-se*): Rom?... Eu de la o vreme nu mai beau. Sau doar câte puțin whisky... A trebuit să mă îmbolnăvesc de stomac ca să-mi rafinez gusturile... Whisky nu aveți?... Puțin...

MARCU: Oana!

OANA: Îmi pare rău, nu m-am gândit.

ONIGA (*împăciuitor*): Nu-i nimic... N-am să beau...

MARCU: Ei, nu!... Vii la mine ca să faci abstenență...

ONIGA: Nu-ți face probleme... Eu mai stau doar puțin.

OANA: Există un bar în centru, unde se găsește...

ONIGA (*repede*): Du-te cu mașina... Ah, dar am trimis șoferul cu Petre.

MARCU (*glumind*): Rom nu vrei?... E foarte bun... Doar că te doare capul după ce l-ai băut... Dar dacă ai capul bun...

ONIGA: Renunț... De altfel, tot nu mai stau mult... Voiam numai să ciocnesc un pahar... (*Oanei.*) Să te duci până în centru?...

OANA (*pregătindu-se de plecare*): Trimiți șoferul să mă ia de la bar. O să-mi facă plăcere să mă întorc cu mașina.

ONIGA: Bine... Dacă vrei tu...

OANA (*explicând*): E un singur drum până în centru.

ONIGA: Nu te superi, nu?

OANA: Am spus doar că îmi face plăcere.

ONIGA (*cu un ton de „bine, dacă nu am încotro”*): Deși doar pentru cele câteva clipe cât mai rămân... (*Oana a ieșit repede. Oniga îl privește pe Marcu.*) A rămas aceeași...

MARCU: Mi-ar face plăcere să nu pleci așa de curând... Sunt atât de surprins încât nu știu ce să spun... Aș avea atâtea să-ți spun...

ONIGA: Serios?... Și tu, Melania?

MELANIA: Cred că da.

ONIGA (*privește la ei, savurând această atmosferă în centrul căreia se află*): Și Petre?... (*Își aduce aminte.*)

Nu, Petre are toate motivele să-mi dorească plecarea. Are impresia că m-am purtat urât cu fata aceea...

MARCU: Fii serios... Toți te iubim... (*Șantajându-l.*) Dacă mai stai o vreme la noi... (*Nu are curajul să spună ceva concret.*)

ONIGA (*mai mult jucându-se*): Încă nu am plecat... Am să mai respir câteva minute aerul plin de tihnă al acestei case... Am să mai privesc în jur... (*Ceea ce și face.*) Știi ce?... S-ar putea ca tu să ai dreptate. (*Arată coletul.*) Dacă explodează? (*Vede că Marcu este gata să-l ia în serios.*) Am glumit... am glumit... (*Râde.*) Bunul meu Marcu! (*Melaniei.*) Dumneata l-ai deschide?

MELANIA (*se gândește puțin*): Dacă aș ști că înăuntru e un Stradivarius...

ONIGA (*mulțumit*): Așa... așa...

MARCU: Bine, Melania, dar...

ONIGA: Ei, Marcule, dar adineauri îmi spuneai că e foarte talentată... (*Melaniei.*) N-ai vrea să-mi cânti și mie ceva? Așa, înainte de plecare? Nu că aș fi cine știe ce priceput, dar de câteva ori tot am fost la Filarmonică. Știi, în meseria mea mai primești și câte un bilet de favoare...

MELANIA: Dacă vă refuz, aș părea o fricoasă... (*Urcă prima scările.*)

ONIGA: Nu vii și tu, Marcule? (*Se ridică.*)

MARCU: Am să mai rămân puțin...

(Cei doi au dispărut în camera Melaniei. Marcu rămâne o clipă nemișcat, privește după ei. Peste câteva clipe se aude vioara. Marcu ascultă puțin și apoi se îndreaptă spre bucătărie. Dispare. Pauză. De afară se aude un zgomot și apoi apare Petre grăbit, furios. Pare mirat pentru că nu vede pe nimeni. De sus se aude vioara Melaniei. Petre

face câțiva pași către scară, apoi se oprește și privește înapoi, la dulapul unde Marcu ține ziazele. Merge într-acolo și ia cheia de pe marginea de sus a dulapului. O bagă în broască. În clipa aceea, dinspre bucătărie se aude un zgomot și Petre bagă cheia în buzunar și se depărtează de dulap. În ușa bucătăriei apare Marcu.)

MARCU: Ai sosit?

PETRE (*privind în sus, spre camera Melaniei*): Poftim?

MARCU: Ai ajuns la timp?... La gară... (*Explicativ, pentru că Petre privește încă spre camera Melaniei.*) Ai vorbit cu ea înainte de plecarea trenului?

PETRE: Nu am mai prins-o... Trenul tocmai pleca... Cine dracu a proiectat gara atât de departe de oraș?...

MARCU: Nu-i nimic... Ai s-o găsești la București...

PETRE (*uimit*): S-o caut la București? Pentru ce? Eu aici trebuia s-o găsesc... Vă purtați cu ea ca niște... Numai că n-ați dat-o afară... Și acum, continuați cu insinuările... (*Enervat.*) Mai bine n-ar fi venit. (*Arată cu capul spre camera de sus.*)

MARCU (*alertat, deodată*): Știi ce? Vrei să mă lași să mă bucur și eu de sosirea unui prieten cu care am luptat împreună și nu într-o sală de cinema?

PETRE (*îmblânzit pentru scurt timp*): Bucură-te, mama unde e?

MARCU: A plecat în oraș după whisky...

PETRE (*nu-i vine să creadă*): După whisky?...

MARCU: Da...

PETRE: Tii, doamnă Elliot! Ne-am emancipat.

MARCU (*explică grăbit*): Oniga nu bea. Adică nu bea altceva... Adică nu bea, dar dacă bea... De fapt ce te interesează pe tine?... (*Mai calm.*) Suferă de stomac.

PETRE: Și whisky-ul vindecă...

MARCU (*sâcâit*): Nu vindecă, dar e bun...

PETRE (*recapitulând*): Și pentru asta a scos-o pe mama din casă, la ora asta.

MARCU: A spus că trimite mașina după ea.

PETRE: Pe mama a trimis-o în oraș după whisky și el stă în camera Melaniei și ascultă muzică.

MARCU: O să plece curând... (*Brusc se hotărăște să fie mai ferm.*) Cât timp o să mai stea aici, te rog să te porți civilizat.

PETRE: Serios?!

MARCU (*enervat*): Da... Și să termini cu aerele astea de rebel, fără cauză... Și să îți controlezi izbucnirile, rolul ăsta de judecător care nici n-a terminat anul întâi la Drept. Ești caraghios!

PETRE: Fără cauză?... Știi bine că totuși există o cauză.

MARCU: Care?... (*Tăcere.*) Vezi că nu îmi răspunzi? De ce taci?... Nu știi nici tu... De ce nu vorbești?

PETRE: Pentru că nu pot.

MARCU: Nu știi...

PETRE: Să zicem...

MARCU: Și atunci răscolești totul, și contești și negi...

PETRE: Poate și acesta este un mod de a da de adevăr...

Nu spun că singurul posibil... Deși, nu recunosc că nu fac altceva decât să ponegresc, să contest, să neg. (*Pauză.*) După cum nu pot să nu spun că nu înțeleg (*aici vocea i se ascute*) cum a putut omul acesta care se declară cel mai bun prieten al tău să stea atâția ani de zile fără să vină să te vadă, fără să te ajute când *era cazul* și tu să treci peste toate acestea cu zâmbetul pe buze... Ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic... Sau ca și cum *te-ar fi ajutat*... Doar anii trecuți ai avut dificultăți, a trebuit să combați la serviciu diverse idei speculative ale unor funcționari fricoși sau comozi, până ai obținut laboratorul și rezultatele care să te confirme... Și nu am dus-o prea strălucit oricât am spune-o, mai resimțim și acum încordarea vremurilor acelea, nu?... Și acum, vine omul acesta care tot timpul putea să ne ajute să ne facem o casă ca lumea, să-ți duci munca mai bine și care te-a ținut ani de zile suspendat de o așteptare și,

surâzând, te întreabă cum ai dus-o anii ăștia și tu îi răspunzi surâzând, bine, prietene, bine... (*Repetă înecat de furie.*) Bine, prietene, bine!... Ei, nici chiar așa... Și asta pot să o spun chiar dacă am doar un an la Juridice...

MARCU (*după o lungă tăcere*): Poate că ai dreptate... Ba chiar azi, acum, pot să spun și eu... Ai dreptate... (*Pauză.*)

PETRE: O spui cu sinceritate?

MARCU: Cu invidie chiar... Frumoasă e vârsta negației!

PETRE: Uneori este și vârsta la care înveți cel mai mult. Spune-mi, știi cum îmi merg în ultima vreme treburile pe la institut?

MARCU: Bine, cred... (*Alertat.*) Sper că nu... După câte știam erai printre cei buni.

PETRE: Există două feluri de gradații. Cum spunea Beligan în piesa aia americană: „Bun, cel mai bun, nebun...”

MARCU: Uite, chiar acum, nu am chef de piese americane.

PETRE: Atunci gradăm altfel. „Bun, mai puțin bun...”

MARCU: Am vorbit cu unul din profesorii tăi. Mi-a spus Că tu nu ești printre cei mai buni pentru că nu te interesează. De ce?

PETRE: De ce?... Vrei să-ți povestesc?

MARCU: Hai, povestește-mi.

PETRE: Bine, atunci asta s-a întâmplat la ora de psihologie animală.

MARCU: Aveți și ore de psihologie animală?

PETRE: Da, deși nu este o materie de primă necesitate, dar ce să-i faci, ne pregătim. Și eu, la materia asta, mă pregătisem al naibii de bine. Cu o seară înainte îmi dăduse o plasă cineva și am rămas la cămin... Așa că mă înțelegei: știam bine materia, eram pregătit și abia așteptam să văd mutrele pe care le vor face colegii când aveam să răspund... Și iată că tocmai înaintea mea este pus să răspundă un altul, un coleg, un bun, așa putea spune, un foarte bun prieten de-al meu... Și el

tufă... Dar tufă... Mi-aduc aminte, am simțit că mă întunec la față, toată pregătirea mea minuțioasă devenise ridicolă, fără importanță, aproape inutilă și îmi dădeam seama că ar fi rușinos pentru mine, pentru noi toți, să răspund... Când m-am ridicat, l-am rugat pe profesor să mă amâne pentru data viitoare, pentru că nu sunt pregătit. Și poate chiar așa era, de vreme ce prietenul meu cel mai bun nu știuse... *(Pauză.)* Vrei să știi dacă la ora următoare am răspuns ireproșabil? Da, am răspuns ireproșabil amândoi și profesorul a fost încântat. *(Pauză.)*

MARCU: Ești mai sensibil decât vrei să arăți...

PETRE *(privește spre camera în care se află Oniga)*: Și totuși omul acesta...

MARCU: Iarăși?

PETRE: Nu reușește să mă convingă... De ce?... Probabil că ascunde ceva...

MARCU: Bine, dar acum... Cum să-ți explic ceva de la sine înțeles?... Acum, nu ascunde nimic. A venit aici să mă vadă...

PETRE: Are un fel prea sigur de sine. Vrea să ne impresioneze.

MARCU: Nu vrea să impresioneze pe nimeni, așa e el.

PETRE: O să vedem noi... *(Se așază în fotoliu.)*

MARCU: Nu te așeza în fotoliu, acolo stă Oniga... *(Petre se scoală nervos, Marcu mai blând.)* De fapt nici nu știu de ce ne certăm atâta... Dacă nu ai avea obiceiul să minimalizezi. E adevărat, totdeauna ai avut obiceiul ăsta, dar acum, cu sosirea lui Oniga, parcă ai întrecut orice măsură.

PETRE: Ceea ce nu pot să suport este grija asta exagerată pentru o prietenie veche... ca a voastră. Eu în locul tău aș fi mai prudent. Nu știu cum a fost înainte, dar acum se comportă destul de bizar.

MARCU: Și tu ce mă sfătuiești să fac?... Să renunț la prietenul meu de o viață? Într-o singură seară? Și

numai pentru că ție comportarea lui de-acum ți se pare bizară?

PETRE: Nu am spus decât să fii mai prudent.

MARCU: Mai prudent? Atunci te-aș întreba cum ai de gând să trăiești tu în continuare? Cum îți poți imagina viitorul tău, casa ta fără un prieten care să vină la tine, fără un fotoliu — cel mai bun — pentru el?

(De sus se aude râsul sonor al lui Oniga.)

PETRE (*mirat*): Ce se întâmplă acolo? *(Se aud zgomote neclare, apoi ușa Melaniei se deschide brusc și ea apare alături de Oniga.)*

ONIGA (*râzând puternic și degajat*): Ești un copil răzgâiat, Melania, dar într-adevăr, foarte talentat. Și viața e aspră, trebuie să știi cum să te aperi, talentul nu ajunge.

PETRE (*care nu a înțeles sursa zgomotelor de sus*): Ce s-a întâmplat?...

MELANIA (*mirată*): Unde?...

PETRE: Am auzit zgomote sus. *(Toți privesc la el cu nedumerire. Petre continuă.)* Ce vă uitați așa?... Au fost sau nu zgomote?...

MELANIA: Da... *(Privește la Oniga. Jenată că trebuie să explice un fapt neînsemnat petrecut între ei doi, apoi continuă.)* Ce să se întâmple... Tocmai cântam la vioară...

ONIGA (*intră în vorbă*): Bach. Johann Sebastian Bach. *(Melania nu mai simte că e necesar să spună ceva... Oniga privește la Petre.)* Te-ai întors, Petre?... Trebuie să anunț șoferul să meargă să o ia pe Oana de la barul acela... *(Clatină capul supărat.)* Cred că a făcut degeaba drumul până acolo... Nu mai am timp nici măcar să beau un pahar.

MARCU: Dar, Oniga...

ONIGA: Nu... Nu... Timpul, „Gardianul nostru

necruțător"... cum ar spune poetul, „dar care poet”? ar întreba Petre îndată, ca să mă pună în încurcătură, și, pe Dumnezeuul meu, că m-ar pune, dacă nu i-ar sfredeli o altă întrebare creierii, în clipa aceasta... (*Privește la el cu o curiozitate de jucător.*)

PETRE (*încruntat*): Acum nu asta contează...

MARCU: Pe noi nu ne interesează ce contează acum pentru tine...

ONIGA: Nu fi dur, Marcule, nu fi dur... Uneori au și copiii dreptate. (*Mai blând, jucându-se totuși.*) Vrei să știi ce s-a întâmplat sus. Am ascultat muzică... (*Respiră și începe să explice.*) Am stat în fotoliu, în camera ei, îmi plac grozav fotoliile largi și comode într-o cameră de om tânăr, să simt respirația lui proaspătă și plină de vigoare, amestecată cu timiditate, în timp ce sorb o cafea făcută la un reșou din acelea cu pocnete mărunte când ia foc filamentul subțire, și ceașca de cafea să fie fierbinte, cu cafeaua pregătită la un reșou din acelea de care îți spuneam, în timp ce tu ascultai o melodie cântată la vioară sau la pian, o melodie care s-ar putea să fie chiar de Johann Sebastian Bach sau ascultai un poem, sau, de ce nu, privești câteva exerciții de balet...

PETRE (*recapitulează*): Deci sora mea a cântat...

ONIGA (*se uită la el cu o uimire plăcută, ca atunci când s-ar plasa la un joc la care el are cărți foarte bune*): Și încă foarte bine...

MARCU (*jenat față de Oniga, vrea să pună capăt discuției*): Petre, dar liniștește-te!

ONIGA (*grosolan*): Ba, slăbește-ne tu...

MARCU (*perplex, ca lovit pe la spate*): Cum?...

ONIGA: Așa... (*Mai blând, dându-și seama că a depășit măsura.*) Stau de vorbă cu el. N-am nevoie să mă aperi. (*Marcu dă din cap, într-un fel de „Bine, prietene, bine...” Oniga privește la Petre și continuă.*) Nemții au făcut o achiziție strălucită cu ea. (*Arată la Melania.*) Cântă foarte bine... Dacă e cazul, o voi ajuta să

progreseze. Un talent ca ea trebuie ajutat. Nu-i așa, Marcule?

MARCU (*încă nu și-a revenit după grosolănia lui Oniga. Nu știe dacă trebuie să fie de acord sau să facă pe supăratul*): Da... Melania a avut totdeauna noroc. Există oameni cărora norocul le vine așa... Dar în cazul ăsta trebuie să ne bucurăm, căci e norocul Melaniei.

ONIGA: Nu-i așa? (*Râde. Râde și Marcu, revenit la normal.*)

PETRE (*nu uită subiectul*): Și ce s-a întâmplat înainte... (*Privește la sora lui.*)

ONIGA: De ce nu-i spui, Melania? Cântai la vioară și erai atât de absorbită, atât de transpusă, incit ai uitat de prezența mea acolo... Și e de crezut deoarece cântai magistral. (*Lui Marcu, care dă din cap.*) Parcă nici nu cânta, parcă „adia un zefir”. Așa se spune, nu-i așa. Petre?... (*Continuă.*) Așa că atunci când a terminat, transfigurată, și a vrut să așeze vioara în cutia ei, a ridicat privirea spre mine, și a avut un șoc... (*Privește la Melania.*) A avut un șoc, i-a căzut cutia aceea, eu am sărit s-o ajut și s-a creat o întreagă busculadă. (*Râde.*) Pe Dumnezeuul meu, și eu m-am speriat. (*Melaniei.*) Te-ai speriat, nu-i așa, Melania? (*Melania înclină capul afirmativ. Oniga îi spune lui Petre, firesc.*) Vezi?

PETRE (*neîncrezător*): Deci „adia zefirul”... și nici nu v-a băgat în seamă. Doar când a terminat de „adiat”.

ONIGA: De cântat... Da. (*Socotește că a spus totul.*) Dar acum trebuie să ies și să trimit șoferul după Oana, altfel este în stare să se întoarcă pe jos. Nu mă conduci, Marcule? (*Vrea să iasă, iese vioi încă, privind la Petre. Marcu iese după el.*)

PETRE (*Melaniei*): Acum a plecat... Vrei să-mi spui ce s-a intimidat?

MELANIA: N-ai putea să mă lași? Să știi că nu-ți șade bine deloc pe post de Maigret. Împarte dreptate cui vrei, dar pe mine scutește-mă... Nu s-a întâmplat nimic... Vine

un om în casa noastră și tu te porți cu el... de parcă ar fi venit să ne ia ceva.

PETRE: Ce știi tu pentru ce a venit? (*Fluieră.*) Dar dacă...

Dacă te vrea pe tine... (*Pauză lungă.*)

MELANIA (*se simte că fraza a surprins-o. Tace un timp, apoi spune hotărâtă*): Un cuvânt dacă spune, m-auzi? Un singur cuvânt... Să scap de grija ta obsedantă, de provincia asta prăfuită. (*Hotărâtă.*) Visez să plec, mă auzi? Visez...

PETRE (*imitând-o*): Aici totul e vechi de când lumea, și putregaiul și mirosul și zierele astea mâncate de molii și întregul tablou pe care-l poate sugera familia noastră unui străin, care după ce a privit, pleacă spunând: „e înălțător, e mișcătoare statornicia asta care înseamnă de fapt vocația familiei” și la noi, de fapt, singura vocație este regretul și amânarea la nesfârșit a unor speranțe...

(*Intră Oniga și Marcu.*)

ONIGA: Am aranjat. (*Privește la cei doi.*) Dar ce-i cu voi? Încă nu ați... (*Mustrător către Petre.*) Ei, tinere, dar ce ai cu sora dumitale? Doar ți-am spus cum a fost... Marcule!

MARCU (*cu tonul omului care, dacă s-a fript o dată, suflă și în iaurt*): Eu nu am spus nimic...

ONIGA: Bine, bine... (*Cu un ton puțin mai închis.*) Oricum eu tot voi pleca. (*Se așază pe spătarul fotoliului.*) Plec, Petre... Fii liniștit.

MARCU (*ieșind din apatie*): Nu!... Asta, nu! Ești prietenul meu, stai cât vrei... (*Tăcere.*)

ONIGA (*se întoarce spre Petre*): Ți-am spus ce s-a întâmplat acolo sus. (*Aproape enervat.*) Nu mă mai suspecta.

PETRE: Și dacă totuși v-am suspectat? Ce vă interesează pe dumneavoastră?

ONIGA: Ce mă interesează?... Poate mă interesează...
(*Râzând ușor.*) Ai dreptate. (*Revine.*) Totuși e stupid...
Cum poți gândi că un om de vârsta mea... Nici măcar
nu am băut... Nu... Nu m-ar ispiti... o asemenea...
(*caută cuvântul*) „întâmplare”.

PETRE: Nici măcar ca experiment?

ONIGA (*sincer*): Nici măcar. (*Își dă seama că e luat peste
picior.*) la ascultă...

PETRE: Nu e ora de ascultat... E ora la care putem vorbi
toți. Chit că asta convine sau nu... Așa că vreau, eu
vorbesc și dumneata ascuți. Perfect?

ONIGA (*după o mică ezitare*): Perfect... perfect...

MARCU (*speriat de ce ar putea urma*): Petre!... Mi-ai
promis că...

ONIGA (*total intrat în jocul lui Petre*): După ce vorbește el,
bătrâne! Ce naiba, n-ai învățat? Respectă ordinea...
(*Numai urechi.*) Te ascult, Petre...

MARCU (*continuând*): Dacă nici tu!... (*Totuși se repede la
Petre.*) Petre, nu uita ce am vorbit... El... Important este
că...

PETRE (*liniștit*): Altceva e important...

ONIGA: Lasă-l, Marcule!... La drept vorbind, sunt foarte
curios să știu ce e important după părerea lui.

PETRE: Sunteți curios?

MARCU: Vrei să încetezi cu tonul ăsta? Este doar
musafir...

PETRE: De fapt ce te-a adus pe dumneata aici?...

ONIGA (*întrebându-se*): De fapt ce m-a adus aici?... Vreți
să vă spun? Și dacă vă spun, mă credeți?...

MARCU: Nu te obosei să explici, Oniga. Noi doi știm de ce
ai venit...

ONIGA: Plictiseala... Camerele mari și goale, lipsite de
viață, prin care bate vântul singurătății. Ciudat, dar de
la o vreme am o mare senzație de singurătate.
SINGUR!... Ciudat cuvânt!... Cobori din mașină,
trânțești portiera și ascuți cum demarează mașina,

șoferul care se grăbește spre casă, spre soție și copii... Pașii au un ecou trist, lumea care te întâmpină ți se pare străină, masa e rece, mâinile tale îngheață pe ea în așteptarea cinei și când ea a sosit și ar trebui să mănânci, simți că nu se mai descleștează așa că urci nemâncat, cu mâinile încheștate și te culci cu aceleași mâini încheștate sub cap, în camera rece, pustie, cu mobile tăcute și mari... (*Îi privește.*) Să continui?...

MELANIA (*fascinată de ritmul frazelor*): Continuăți!

ONIGA (*zâmbind ușor, imperceptibil*): Dimineța reiei ritualul, cobori să mănânci. Nu-ți mai împreunezi mâinile peste masa-nghețată, aștepți cu ele ascunse în poală, sorbi ceaiul grăbit și fugi din nou la mașină, la treburi, la oamenii care te-așteaptă, dar pe care de cele mai multe ori nu îi cunoști și te trezești uneori că repeți aceleași cuvinte, uneori de câte două-trei ori un cuvânt... Da, da... (*Nuanțează.*) Da, da, da... (*Tăcere.*) Așa că ce vă miră că am socotit firesc să vin la prietenul meu.

PETRE: Și ați nimerit în camera Melaniei...

ONIGA (*surprins de luciditatea frazei*): Da... în camera în care se cânta atât de frumos la vioară. M-am simțit foarte bine... M-am simțit foarte bine acolo...

(*Tăcere.*)

PETRE: De fapt, chestia aia cu miinile mi-a plăcut... Cu mâinile-ncheștate-pe-masa-nghețată. Cât privește monologul despre singurătate, putea fi impresionant, dar ați uitat un amănunt. Că fiecare om își alege modul de viață. Nimeni nu v-a obligat să trăiți singur.

ONIGA: Just...

PETRE: Așa cum nimeni nu ne poate obliga să vă admirăm pentru asta.

MARCU: Petre, dar cum... Cum îți permiți să-l judeci?...

PETRE (*către Oniga*): De ce nu v-ați căsătorit, de ce nu ați

făcut copii? Nu ați vrut???

ONIGA (*surd*): Poate am vrut...

PETRE: Și acum veniți aici și ne spuneți povești cu fantome și cu camere mari și pustii prin care bate vântul și fâlfâie perdelele ca-n *Marile speranțe*, și vreți să vă respectăm, și să vă admirăm, ca pe un nemaipomenit musafir... Doar că dumneavoastră nu sunteți un nemaipomenit musafir...

ONIGA: Dar ce sunt atunci...

PETRE: Un personaj decolorat, decupat din ziarele vechi ale tatei.

ONIGA: Chiar așa?... Decolorat?.. (*Pauză, se plimbă cu mâinile la spate.*) Ce părere ai despre o meserie ca a mea?...

(Petre nu răspunde. Oniga se întoarce spre Melania.)

MELANIA: Depinde ce reprezintă o asemenea „meserie”.

ONIGA: Păi să zicem... totul. Sau aproape. (*Vag, recapitulând la întâmplare.*) Casă, grădină, mașină, prieteni, bani, posibilități de a face bine, uneori... rău.

PETRE (*enervat*): Abstracțiuni... Vorbe...

ONIGA: Vorbe?... Și dacă totuși nu sunt vorbe. Și dacă depinde de tine să nu fie vorbe?

PETRE: Poftim?!

ONIGA: Dacă dincolo de vorbele astea ți-aș spune că nu-ți trebuie decât puțină blândețe și înțelegere ca să te aștepte o casă, și posibilități, și relații, și-o mașină, să zicem, cadou de la mine.

PETRE: Dar cine v-a cerut? (*Uluit.*) O mașină?!...

ONIGA (*repede, răgușit*): Vino cu mine și este a ta.

PETRE (*își revine*): Nu ținesc atât de departe.

ONIGA (*continuă jocul*): Tot omul țintește până unde îl duc posibilitățile și imaginația. Dar cu o suspensie bună...

MARCU: Nu înțeleg... Asta este o propunere.

ONIGA (*scurt, către el*): Glumesc.

MARCU: A!... Așa!...

PETRE: De ce?...

ONIGA: De ce glumesc? Sau de ce te-aș lua pe dumneata cu mine? (*Râde, apoi serios.*) De la o vreme nici cu sănătatea nu o mai duc strălucit.

(*Pauză.*)

MARCU: Prostii!... Tu ai avut totdeauna o sănătate de fier.

PETRE (*tablou*): Asta-i tot ce-i spui?!

MARCU: Ce vrei să-i spun? Era foarte robust.

PETRE: Bine, dar el vrea să mă ia ca pe un obiect și mi-o spune verde în față!...

MARCU: Totdeauna i-am apreciat sinceritatea.

PETRE: Nu știu, dar am senzația că am să înnebunesc.

Doar nu sunt cal de curse. Am și eu dreptul să...

ONIGA (*întrerupându-l, tăios*): Toți avem dreptul să... Doar că eu am mai mulți ași în mânecă. (*Îl privește curios.*) Eh, prostii! (*Pauză, apoi plictisit.*) Știi ce? Faci ce vrei, dar tare mi-e că până la urmă... (*Pauză, apoi râzând.*) Protestezi, protestezi, dar în sinea ta ideea a-nceput să ncolțească...

PETRE (*stupefiat*): Cum ați spus?...

ONIGA: De ce?... (*Plictisit.*) Ei, hai, n-o lua în serios, am glumit. Cum am spus?...

PETRE (*sufocat*): Vii aici pe neașteptate, îi pui pe tata într-o situație penibilă, față de toată familia, te instalezi în fotoliul cel mai confortabil, o trimiți pe mama în celălalt capăt al orașului ca să-ți aducă băutură, gonești oamenii din casă, faci propuneri ambigue. Și toate astea sub pretextul unei glume? Cum îți permiți?

ONIGA: Dar, dragă Petre...

PETRE (*scos din fire*): Nu îți permit!... Retrage-ți cuvintele! ... Retrage-ți toate cuvintele!...

ONIGA (*după o scurtă pauză*): Bine... Mi le retrag. Ești mulțumit? (*Marcu respiră îngrijorat. Oniga îl privește*

atent pe Petre.) Și acum ce facem? (*Tăcere.*) Nu-i așa, dacă mi-am retras toate cuvintele, ce facem în continuare? Că doar trebuie să facem ceva, nu?... Trebuie să facem ceva cu noi înșine, nu?... Că doar n-o să tăcem până vine mașina, nu-i așa, Marcule? (*Începe să râdă cu subînțeles, privind la Marcu. Marcu schițează un râs degajat.*)

MARCU: Sigur că da. Până vine mașina doar trebuie să facem ceva, nu?...

PETRE (*copleșit*): Dumneata te joci. Dumneata te joci...

ONIGA (*simplu*): Și de ce să nu mă joc?... Doar nu credeai că am venit aici pentru melodramă? Binefăcătorul din umbră vine să-și vadă prietenul și, după ce împăturește o lacrimă în batistă, dispare din nou pe sunetele unui vals demodat. (*Mai ferm.*) Prostii!... Astea sunt făcute pentru filmele cu Sara Montiel... N-am timp pentru ele... Credeai că o să mă impresioneze câtuși de puțin bâlbâiala ta despre conștiință și milă?... Fals, băiatule! ... Fals, îți spun eu... Cu atâtea discursuri inutile, muream de zece ori în război. Sinistru! Știi care e părerea mea?... Eu în locul tău aș lua totul de la început. Și te-aș mai sfătui ceva *dacă îmi permiți*... Să fii fericit că te tutuiesc pe dumneata și pe sora dumitale. Rar mi se întâmplă să fiu familiar cu cineva, și, când o fac. O fac din degajare și această senzație de desfătare am obiceiul s-o plătesc, înțelegi?... O plătesc foarte scump pentru că este unicul moment când. Nu sunt în stare de alarmă... Așa că cei care sunt în jurul meu, pot profita, mă. Auzi, mă?... Bucură-te când te tutuiesc și când îți fac propuneri chiar dacă ele ți se par ambigue, mă!... (*Râde la el, invitându-l să facă la fel.*) Și ascultă ce-ți spun, că nu-ți spun de două ori... Fii deștept, mă...

(Pauză încordată. Tot timpul monologului lui Oniga, Marcu a stat cu fruntea rezemată de marginea fotoliului,

încordat, suferind vizibil la fiecare cuvânt mai „dur” al lui Oniga. De câteva ori, a încercat chiar să intervină cu fața răvășită. De durere, dar apoi a renunțai de tot atâtea ori dându-și seama că nu va fi ascultat.)

PETRE (*eliberat, deodată*): Bine... (*Râde și el.*) Am să încerc, mă... Am să încerc, mă, bătrâne!...

ONIGA (*puțin buimăcit de curajul lui Petre, dar concesiv*): Așa!...

PETRE: Totuși, te-aș mai întreba ceva... Se poate?

ONIGA: Orice...

PETRE: Sincer?

ONIGA: Cum altfel?

PETRE: De ce ai trimis-o pe mama în oraș după băutură?

...

ONIGA: A zis că-i face plăcere.

PETRE (*mai puțin „feroce”*): Totuși...

ONIGA (*stăpân pe situație*): Să fie clar, tinere. Nu-mi plac convențiile, nu-mi plac minciunile, și în privința asta semănăm. A zis că-i face plăcere. Și aici nu încap echivoc. Oricum aș privi lucrurile. Ei îi face plăcere să meargă după whisky, mie îmi face plăcere să beau. Dacă nu-i convenea, n-avea decât să nu se ducă.

PETRE: Și mă trimiteai pe mine sau pe Melania?

ONIGA: Poate...

PETRE: Sau poate pe tata...

ONIGA: Sau poate mergeam împreună...

PETRE: Excluz... Nu îmi erați simpatic...

(*Tăcere bruscă.*)

ONIGA: Aha... (*Se bate peste pantalon.*) Te referi la scândura asta?... (*Pauză.*) Știi că uneori sunt nevoit s-o ung?... Cu un ulei special?... Nu-i cea mai ideală ocupație, dar n-am încotro... Cred că dacă erai fiul meu, îți făcea plăcere să mă scutești de operațiunea asta stupidă (*Pauză, râde.*) Cred că sentimental cum ești, ai fi în stare să vii noaptea în timp ce eu îmi fac

somnul, ca să nu bag de seamă. (*Se bate peste pantalon.*) E lemn de origine nobilă... Lemn de stirpe. Știi câte pipe s-ar putea face din el?... (*Pauză.*) Da, cred că dacă mergeam împreună, ar fi scârțâit... Scârțâia, da... (*Pauză, râde crud.*) Nu l-am uns de mult, tare de mult... (*Privește la Melania, pe urmă la Petre.*) Știi că îmi plăci, tinere?... Ai ceva necruțător, ascuțit în privire, care mă incită, îmi dă fiori, zău așa!... Și mie îmi place să am senzația asta... Că nu sunt cruțat... Așa am fost obișnuit din fragedă... (*Dă a lehamite din mână.*) Dacă ai fi priceput ceva din glumele mele... (*Pauză.*) Eram foarte curios să vă cunosc... Ani de zile am amânat întâlnirea. În fond, de ce să mă grăbesc, îmi spuneam, odată și-odată, tot va trebui să ne întâlnim... Nu-i așa? ... (*Pauză.*) Să nu crezi că am sperat ceva de la întâlnirea aceasta, să nu crezi că am sperat că voi fi înțeles... (*Rece.*) Eram pur și simplu curios... Și acum am venit... Am venit, da... (*Privește la Petre.*) De fapt, eram aproape sigur de tine. De felul în care ai să te porți. De *modul* în care ai să mă suspectezi.

PETRE: Să vă suspectez? Eu?...

ONIGA: Da... Să-mi suspectezi totul... Trecutul, prezentul... (*Mai scăzut.*) Dar cine te crezi, tu, mă băiatule?... Cum îți permiți să ne judeci pe noi?...

PETRE: Nu v-am judecat... Sau, în orice caz, nu am făcut actul acesta *la plural* cum încercați *acum* să insinuați...

ONIGA (*ca și cum n-ar fi auzit*): Ce ușor îți vine să te cocoți aici în prezent și să dai note!... Să ne dai nouă, note... Și în numele a ce?

PETRE (*enervat*): N-am dat note nimănui... Nu insinuați...

ONIGA (*continuă*): Să dai note pe ceea ce am făcut noi în trecut... Mă, băiatule, dar tu știi ce era de partea cealaltă? Când noi am început să construim. Fasciștii, legionarii, chiaburii, moșierii... Și aveau totul de partea lor... Bani, făină, mălai, zahăr și alte arme, că ei pe atunci foloseau împotriva noastră toate alimentele

astea ca pe niște arme... Și erau al dracului de primejdioase... Iar noi trebuia să convingem numai cu vorba, cu fapta... Sigur că se putea și mai bine... Dar au fost anumite condiții... Și eu... Și eu... crezi că aveam timp să judec atunci faptele mele după codurile tale sentimentale de acum? Să mă încurc în fel de fel de siropuri morale, când oamenii stăteau cu calabălâcul în fața șantierelor proaspăt săpate și așteptau ca să intre în casa care nu era gata nici pe hârtia de calc? Și când dușmanii ne sabotau la fiecare pas?... Sigur că uneori m-am purtat dur, că nu am cruțat pe nimeni, nici chiar pe tatăl tău, așa cum nu m-am cruțat pe mine. (*Respiră greu.*) De ce crezi că nu m-am însurat?... De ce crezi că nu mi-am găsit o fată pe potrivă?... De ce crezi că nu am copii?... (*Bate cu pumnul în masă.*) Și nu trebuie să fii supărat pe mine că nu l-am ajutat atunci pe tatăl tău... Nu l-am ajutat pentru că nu aveam voie să-l ajut, așa scria în legile noastre, ale comuniștilor... Noi, mai la urmă... Și el a înțeles asta... A trebuit să înțeleagă. Pe atunci cuvântul *trebuie* era folosit mai des decât astăzi... Și îți mai spun ceva... Eu eram într-o stare atunci... că dacă tatăl tău, dacă prietenul meu... nu înțelegea asta... dacă nu putea dovedi, nu știu cui, poate chiar mie, că este în stare să înțeleagă că noi nu avem dreptul să nu acordăm ajutor de genul acesta... dacă nu putea înțelege... (*Respiră greu.*) Dar a înțeles, da... a înțeles... N-a avut încotro și a înțeles. (*Privește la Petre, atent.*) Măcar dacă ai înțelege și tu câte ceva. (*Tăcere, apoi îi spune brusc lui Marcu.*) Știi ce îmi place la Petre? E un interlocutor viu, mă stimulează... (*Petre se întoarce și iese. Oniga privind lung după el.*) Da... e un interlocutor viu... (*După tăcerea cu care este primită această afirmație.*) Halal primire!... M-ați ținut cu gâtul uscat. Dar acum destul cu gluma, trebuie să plec... Melania, vrei să vezi dacă a venit șoferul cu Oana? (*Melania iese. Oniga continuă.*) îmi pare rău că

nu mai putem conversa. Dar dacă vii vreodată la București... Sau Petre. Vă primesc cu plăcere. Oricât ați sta... *(Privește din nou la Marcu, pe care îl surprinde suferind la fiecare aluzie făcută cu privire la Petre.)* E, dar tu ești treaz ca o lebădă!

MARCU: Cred că așa am fost întotdeauna... Dar îți mulțumesc că ai spus-o chiar tu... Acum.

ONIGA: Cât privește grosolănia aceea, te rog să mă ierți. Sunt cam nervos în ultimul timp. Nu trebuia să mă reped la tine așa... *(Pauză.)*

MARCU: Oniga, nu poți să mai rămâi câteva ceasuri măcar?

ONIGA *(uimit)*: Parcă ai fi un copil...

MARCU *(jenat)*: Bine. E bine și așa... *(Repede.)* Cât privește propunerea... propunerea cu Petre, nu-i așa că a fost doar o glumă...

ONIGA: Nu pricep...

MARCU: Ei, prietene... Ce dracu? Ai făcut o propunere, nu?

ONIGA *(nepăsător)*: Am făcut. Și?

MARCU *(râde)*: Nu mai știu ce să cred... A fost o glumă... sau...?

ONIGA: Vrei să-ți spun?

MARCU: Dacă vreau?... *(Călduros.)* Sigur că vreau. *(Mai vag.)* Adică... vreau să cred că nu ai niciun motiv să...

ONIGA: Vine o zi când îmbătrânești, îți dai seama că nu te mai țin balamalele și trebuie să dai locul tău altuia mai tânăr, și, dintr-o dată, observi că funcția ta o poate îndeplini și altcineva mai tânăr și asta nici nu te supără, doar că acasă... *(Pauză.)* Doar că te întorci acasă și vezi pentru prima oară că ești singur...

MARCU *(trezit de-a binelea)*: Bine, dar... Vii la mine... Te aștept atâția ani în care... Te aștept atâția ani ca să ne revedem, să ne bucurăm și... *(Tare)* TU EȘTI PRIETENUL MEU!... *(Din nou plin de bunăvoință.)* Vii la mine și eu te aștept, nu fac nimic și te aștept cu inima deschisă și

tu...

ONIGA (*silabisind răspicat*): Ți-am spus doar că mă simt singur, Marcule, n-am zis nimic altceva...

MARCU: Stai, stai, că nu e chiar așa de simplu. Să nu crezi că sunt chiar atât de naiv încât să cred că dacă nu ai spus nimic altceva, nu ai lăsat să se înțeleagă.

ONIGA: Zău așa... Ce tot vorbești!... Îmi pare rău că am deschis discuția despre Petre... Ți-am spus, a fost doar o glumă...

MARCU: Chiar așa? Dar dacă gluma asta era luată-n serios?

Căci să vedem care e situația?... Ani de zile ai stat departe de noi, nu ai venit să ne vezi, deși știai că pentru mine asta ar fi însemnat foarte mult. Și acum când ai venit, în sfârșit, ce faci? Spui și tu o glumă, dacă se prinde, bine, dacă nu... Asta după ce ani de zile n-ai mai venit pe la noi!...

ONIGA: Ai zis doar... Să uităm.

MARCU: Să uităm, să uităm, dar nu doar ce ne convine...

Căci uite, tu vii acum și îmi spui că te simți singur. Și nu ceri nimic, dar lași să se înțeleagă că tu, dacă într-adevăr ai ajuns să te simți singur, este tocmai din cauză că, pentru tine, oamenii au început să devină niște obiecte... Și atunci tu nu de Petre ai nevoie...

ONIGA: Nu știu ce tot spui... Totul n-a fost decât o glumă nevinovată!... Nu înțeleg de ce atâtea discuții!...

MARCU: Dă-mi voie, dă-mi voie... Așa n-ai să reușești să mă faci să tac. Am tăcut mai devreme pentru că eram uluit. Mi-ai luat piuitul, zău așa, cu noul tău fel de a te purta, chiar și cu mine, prietenul tău, egalul tău. Am tăcut și pentru că erau de față ai mei și nu se cădea să-ți atrag atenția în fața lor. Dar acum suntem între noi și pot să te întreb, cu sinceritate, cu spaimă, cu grijă: ce se întâmplă cu tine, Oniga? Ce te-a schimbat? Cum de te-ai putut schimba într-atât? Încât să uiți până și de unde am pornit?

ONIGA (*râde forțat*): Prea pui la inimă niște cuvinte rostite la întâmplare... în ultima vreme m-am schimbat și eu, e adevărat, dar numai în formă... Tonul a devenit mai tăios, vorbele nu...

MARCU: Oniga, tu nu mai ești cel dinainte!...

ONIGA: Serios? Și când ai ajuns la concluzia asta?

MARCU: Adineauri... Da, adineauri. (*Limpede.*) Când stăteam și râdeam unul la altul. Când stăteam și priveam fața ta degajată care râdea și ea. Și dintr-o dată m-a cuprins o spaimă ușoară...

ONIGA: Exagerezi, Marcule... Te asigur.

MARCU: Și nu știu dacă de tine sau de noi amândoi...

ONIGA: Zău, nu aveai de ce... Crede-mă.

MARCU: Știu... Dar am avut impresia, în timp ce stăteam și râdeam privindu-ne-n ochi că suntem niște...

ONIGA: Încetează, Marcule... Oricum, chiar așa de-ar fi, tu nu ai niciun amestec... Dar totul e doar o părere.

MARCU: Cum de am putut să te las să ajungi până aici...

Trebuia să te caut, ca să văd ce-i cu tine... Căci dacă e așa cum spui tu, că nu te-ai schimbat, că tu nu poți fi altul, înseamnă, Oniga, că tu ești bolnav... (*Tăcere.*)

ONIGA (*răgușit*): Poate că sunt. (*Mai încet.*) într-un fel cred că sunt obosit... Vârsta...

MARCU: De ce n-ai venit la noi?

ONIGA: Nu am avut timp... și apoi... (*Direct pentru prima dată.*) Te invidiam într-un fel. Nu voiam să mi se vadă pe față sentimentul acesta. Așa că mi-am cultivat orgoliul... (*Râde vinovat.*) Câteodată e bun și el la ceva.

MARCU: Poate... Dar eu nu pot să accept. Pentru că ești prietenul meu. Și trebuie să ai curajul să... (*Pauză.*) Ce facem?... Asta noi trebuie să știm... Pentru că acum pentru tine e greu. De vreme ce... și nu se mai poate nimic ca înainte... Știi, timpul... (*Pauză, apoi.*) Ce facem?...

ONIGA: Nimic... Eu oricum trebuie să plec... Și despre asta, ceilalți nu trebuie să știe.

MARCU: Ceilalți?

ONIGA: Soția ta... Copiii. (*Hotărât.*) Pentru ei aş vrea ca totul să pară la fel ca înainte... (*Mai obosit.*) Oricum, nu prea sunt agreat. (*Râde vinovat.*) Și, de fapt, nici nu aş dori... nici nu aş putea să fac vreun efort ca să le schimb vreo impresie. (*Pauză.*) Simt doar o mare oboseală. (*Se așază în fotoliu.*)

MARCU: Nu te simți bine?

ONIGA: Puțină apă nu mi-ar strica.

MARCU: O clipă. (*Iese.*)

(Aproape de ușa de la intrare se aude un zgomot și se întrezărește silueta vagă a Oanei. Oana tușește. Oniga nu schițează niciun gest.)

OANA (*apropiindu-se de el*): Sunt de mult aici. (*În șoaptă.*) Am auzit aproape tot. Și ce nu am auzit, să știi că am bănuț... Tu, niciodată, nu ai făcut o vizită fără motiv... Așa că întâi m-am mirat foarte mult atunci când Marcu mi-a spus că te-ai hotărât să ne faci o vizită, apoi, am înțeles că trebuie să ai un motiv... (*Oniga face un gest vag, greoi, în semiobscuritatea încăperii, dar Oana spune repede.*) Tu să taci... Acum vorbesc eu. Să știi că n-am ținut niciodată la tine, mi-a fost milă de tine, de siguranța ta obositoare și asta acum ți-o spun,. Fie că îți place, fie că nu... (*Pauză. Oniga mai încearcă un ultim gest de negație. Oana continuă.*) Și acum, când ai auzit adevărul, acum când știi că ai venit degeaba, eu știi ce aş face în locul tău?... Aș pleca... (*Pauză. Oana strigă la el.*) Pleacă! Pleacă!... (*Oniga nu se mișcă din fotoliu.*) Nu te dorește nimeni, nu-ți mai pierde vremea degeaba pe aici...

(Oniga nu se mișcă. Oana merge spre el și-l zgâlțâie. Oniga tace nemișcat.)

CORTINA

ACTUL III

La puțin timp după aceea, Marcu se plimbă agitat prin cameră. Oana sade nemișcată și îl privește. Coletul a dispărut din colțul camerei.

MARCU: Ce i-ai spus? Am intrat la el în odaie și nici n-a vrut să-mi vorbească. M-a rugat să-l las singur până vine șoferul să-l ia. Ce i-ai spus?

OANA: Că nu trebuia să vină.

MARCU: Ce prostie!... Cum ai putut să faci așa ceva? Cum ai putut să-l jignești!.. A intrat alături și m-a rugat să-l las singur până vine șoferul să-l ia. Nici nu a vrut să se uite la mine. Îmi închipui cum a primit cuvintele tale. Dacă le-ar fi rostit Petre sau Melania, dar tocmai tu!... Când știi foarte bine cât de greu s-a rupt de la treburi ca să ne vadă. Și cât l-am așteptat... Ani de zile...

OANA: Prea mulți ani...

MARCU: Un motiv în plus ca să ne purtăm cum trebuie. Este doar un bun prieten, nu? Și un om deosebit... *(Se oprește și spune rugător.)* Poate că totuși dacă te duci la el și te scuzi...

OANA: Oricum era hotărât să plece.

MARCU *(se face că nu a auzit-o)*: Nu mi-aș fi închipuit, nu mi-aș fi putut închipui acum douăzeci de ani că unuia din cei doi luptători fotografiați într-un jurnal de provincie... *(Pauză.)* Știi, de când a venit Oniga, mi-am limpezit o grămadă de lucruri întâmplare cu noi... o grămadă de întâmplări pe care nici n-aș mai fi crezut că

le păstrez în vreo cută a memoriei și care odată cu venirea lui s-au declanșat dintr-o dată... Memoria nu îmbătrânește, nu se usucă, Oana... (*Privește din nou spre camera în care șade Oniga.*) Și tu, dintr-o dată, să-i spui că nu trebuia să vină... Cum ai putut? Acum stă la fereastră, așteaptă șoferul și se gândește la cele spuse de tine, de soția celui mai bun prieten al său... I-ai spus să și plece?

OANA: Nu mai țin minte. Eram înfierbântată. Auzisem aproape tot ce ați vorbit... și te rog să mă crezi că nu mi-a făcut nicio plăcere.

MARCU: Prostii...

OANA: A devenit un om rău.

MARCU: Poate... Dar eu nu pot să cred pentru că totdeauna a fost cel mai bun dintre noi!...

OANA: Știu... Știu. Mi-ai mai spus-o. Dar asta a fost atunci.

MARCU: Și acum, a venit aici... (*Mirat.*) Să gonești pe cel mai bun prieten din casă.

OANA: N-am să-i cer scuze, dacă asta dorești.

MARCU: Nu vorbi așa tare, că te aude.

OANA: Marcule, el nu a venit pentru tine.

MARCU: Atâția ani am așteptat să stea în fotoliul ăsta. Să vorbim, să fim ca atunci...

OANA: A stat atâta vreme departe de tine!...

MARCU (*mirat*): Și ce vrei să dovedești cu asta? A stat singur, a dormit cum a apucat. A muncit mult. Așa cum a luptat mult în timpul războiului. El n-a avut decât o singură preocupare atunci și acum.

OANA: Crezi?

MARCU: Nimic nu a fost mai de preț atunci ca victoria asupra dușmanului. Nimic nu a fost mai de preț ca victoria asupra noastră înșine. Și asta am știut-o amândoi, Oana.

OANA: Cât de mult vă obsedează idealurile pe voi bărbații! Cât de mult vă orbește o țintă!

MARCU: Dar te rog, eu nu mi-am rezervat dreptul să trag

și concluzii, dacă vrei putem face acest lucru împreună, dacă neapărat simți nevoia aceasta...

OANA: Atâta vreme cât ignorăm o stare de fapt?...

MARCU: Crezi tu că putem ignora o stare de fapt?... Crezi că o stare de fapt poate fi ignorată în profunzime? Cu desăvârșire? Niciodată o stare de fapt nu poate fi ignorată cu desăvârșire. Petre ce face?

OANA: E în camera lui.

MARCU: E un băiat bun... Totdeauna l-am iubit fără rezerve. *(Râzând deodată.)* Ce ochi a făcut Oniga când Petre l-a repezit... Cred că nu l-a repezit cineva în halul ăsta de ani de zile. Cred că tocmai de asta îi place Petre lui Oniga... Pentru că e mândru și necruțător... Nu-i așa, Oana?

OANA: Da... Este foarte mândru... Și e foarte bine așa... Marcu, nu crezi că înțelegerea vine după mândrie?...

(Pauză. Se aude soneria de la intrare. Oana se ridică și se duce la ușă. În cadrul ei apare un bărboi înalt, îmbrăcat într-un costum de serviciu, gri închis. Salută riguros, oficial parcă.)

ȘOFERUL: Am venit după tovarășul Oniga. Sunt cu mașina afară. *(Privește în jur curios.)* Dar nu îl zăresc.

MARCU: Poftiți, Oniga este în camera cealaltă. Vine imediat.

ȘOFERUL: În camera cealaltă? Ciudat.

MARCU: De ce vi se pare ciudat?

ȘOFERUL: Scuzați-mă... Dar mi se pare ciudat. Vine să-și vadă cel mai bun prieten și... Scuzați-mă pentru remarcă... Dar poate nu e cazul să-mi dau părerea. Deși...

OANA: Vă rog, continuați, dacă tot ați început...

ȘOFERUL: Scuzați-mă pentru remarcă... *(Tace.)*

MARCU: Oniga vine imediat... Mă duc să-l chem... Sau poate vrei să-l chemi tu?...

OANA (*scurt*): Nu.

(*Privesc unul la celălalt.*)

ȘOFERUL (*după un timp*): Deci v-ați certat.

MARCU: Nu!... Cine v-a spus?

ȘOFERUL: Atunci scuzați-mă pentru remarcă...

MARCU: Mă duc să-l chem... Deși eu l-aș mai fi ținut câțva timp.

ȘOFERUL: Pentru dânsul cred că cel mai bine e să plece cât mai curând.

MARCU: Sigur... sigur... Dar poți să ne spui?

OANA (*lui Marcu*): Cred că ar trebui să-l chemi.

ȘOFERUL: Aștept.

MARCU: Totuși... (*Ezitănd.*) Eu sunt prieten vechi cu Oniga și aș dori să aflu, dacă dânsul... (*Se oprește derulat.*) De ce ați spus că pentru dânsul ar fi cel mai bine să plece cât mai curând?

OANA: Du-te și-l cheamă pe Oniga, Marcule.

MARCU (*fără s-o asculte*): Noi suntem prieteni vechi, cândva ne-am pus viața în pericol în aceeași tranșee. (*Tace dându-și seama de gratuitatea frazei.*)

ȘOFERUL: De fapt... Dacă vreți să știți...

MARCU (*grăbit*): Sigur că vrem.

ȘOFERUL (*în șoaptă*): Nu trebuia să vă certați...

OANA: Eu merg totuși să-l chem.

ȘOFERUL: Poate că n-ar trebui să vă spun, dar... Țin prea mult la dânsul ca să nu vă spun...

OANA: Nu știu de ce întârzie atât... (*Se îndreaptă spre camera în care e Oniga.*)

ȘOFERUL (*Oanei, ezitănd*): Dacă vreți să știți?... Este bolnav. Foarte bolnav. Medicii l-au obligat să renunțe la activitate. Nu mai poate lucra, trebuie să se pensioneze. (*Oana vrea să-și continue drumul. Se oprește.*) Din cauza vârstei... Nu mai suportă volumul de muncă. (*Oana face câțiva pași.*) L-au pensionat.

(Oana se oprește din nou.) A predat biroul, șantierele, mașinile, basculantele, proiectele, tot. *(Privește la cei doi.)* Nici eu nu mai sunt cu dânsul. Acesta e ultimul drum pe care-l facem împreună... A muncit mult, acum e timpul să se odihnească...

MARCU: Nu mai muncește!...

ȘOFERUL: Poate că n-a fost frumos că v-am spus, dar trebuia să vă spun. Pentru că țin prea mult la dânsul. Și poate că dacă știați adevărul de la început, acum nu mai trebuia să mergeți în camera cealaltă ca să-l chemați... Dar dânsul nu voia să știți că nu mai este... că nu mai muncește... Acum, o să rămână singur... Și eu îl duc acasă și pe urmă trec la noul șef... De fapt, trebuia să trec deja, dar tovarășul Oniga mi-a spus: „Vino cu mine, tu îmi aduci noroc”... *(Pauză.)* De fapt văd că norocul ăsta nu prea a fost noroc... Scuzați-mă pentru remarcă... *(După o lungă tăcere.)* Acum, important e că o să plece acasă. *(Pauză.)* Am să-l aștept afară. *(Iese.)*

MARCU: Afurisită situație!... Acum ce facem?

OANA: Nu cred că mai putem repara ceva.

MARCU: L-au pensionat... *(Se gândește, apoi spune brusc Oanei.)* Să-i ceri scuze... Să-i ceri, mă auzi? *(E tot mai agitat.)*

OANA: N-o să mi le primească.

MARCU: O să-i propunem să rămână cu noi... O să-l rugăm, dacă va fi nevoie. Doar totdeauna și-a dorit asta.

OANA: Asta a fost în tinerețe... Acum... *(Îngândurată.)* Nu mai muncește...

MARCU: Oricum, eu am să-i propun... El venise aici ca la un punct de sprijin... Cât de greșit l-am înțeles!... Și colegul acela de care vorbea, era chiar el!... *(Rămâne pe gânduri.)*

OANA: N-a fost chiar așa...

MARCU: Voi nu l-ați priceput... Nu e ușor să fii pensionat...

Chiar dacă ai vârsta... (*Se aud pași. Marcu spune grăbit.*) Am să încerc să-l opresc la noi. Doar ne e prieten. Și tu, în orice caz, vorbește frumos cu el. Și lasă-l să se poarte cum vrea. Superior, ironic, sfidător, oricum, mă auzi?... Oricum... E dreptul lui...

OANA (*cu un ton mai convins*): Am să încerc.

(*Apare Oniga. Marcu privește la el și apoi spune cu capul plecat.*)

MARCU: Oniga... Oana ar vrea să se scuze pentru cele-ntâmpilate...

ONIGA (*zâmbind sfidător*): Să-și ceară scuze? De fapt ar trebui să-i mulțumesc. Sosirea mea la voi a fost o dovadă de slăbiciune și ea mi-a atras atenția. Ai să râzi, dar din toate discuțiile exact cuvintele ei m-au făcut să înțeleg. Dar dacă eu v-am pricinuit necazuri, acum, la plecare, vă rog să mă scuzați.

MARCU: Ce necazuri?! Nu mi-ai pricinuit niciun necaz!

ONIGA: Ți-am promis de-atâtea ori că vin și nu am venit.

MARCU: Nu ai putut.

ONIGA: Da... da... Nu am putut. (*Privește la Oana.*) Asta e...

OANA: Nu vrei să-ți fac o cafea?...

ONIGA: Nu, mulțumesc. Dar totuși dacă ai făcut drumul până în centru...

OANA: Sigur... sigur... Am găsit băutura ta preferată. (*Îi toarnă.*)

MARCU (*ezitând, ca un ecou*): Oniga... nu vrei să rămâi?...

ONIGA (*după ce privește băutura*): Noroc! (*Asta a spus-o foarte mucalit.*)

MARCU: Uite, și eu și Oana îți facem propunerea asta...

ONIGA: Și tu, Oana?

OANA: Da.

ONIGA (*după o pauză*): Ei, dacă nu aș avea atâta de lucru... Dar mai avem de construit o lume întreagă...

(*Râde.*) Nu chiar o lume, dar... (*Râzând lui Marcu.*) Am rămas același, nu? (*Privind la Marcu.*) Te-a emoționat de tot plecarea mea... Ei, dar sus capul, bătrâne, doar am luptat în aceeași tranșee. Să-ți cânt unul din marșurile noastre?...

MARCU (*privindu-l*): Ar trebui să fii mai ponderat. Anii nu te mai cruță. Și șoferul zicea...

ONIGA: A fost aici?...

OANA: Da.

ONIGA: Și v-a ținut o predică cu privire la sănătatea mea? ... (*Cei doi tac.*) Și la faptul că nu trebuie să fiu contrazis, și la importanța propriei mele persoane... pentru șantierul care m-așteaptă. Prostii... Nu-l ascultați.

MARCU: Sper că ți-a plăcut la noi. (*Cu un ton scăzut.*) Oniga, eu știu...

ONIGA (*făcându-se că nu a auzit*): A fost foarte bine. Îmi pare rău că v-am creat probleme.

MARCU: N-a fost nicio problemă. Oniga, de ce nu mi-ai spus...

ONIGA (*parodiindu-l*): Nu a fost nicio problemă, n-a fost nicio problemă, dar abia așteptați să plec.

MARCU: Noi?... Dar bine, Oniga, așa ne cunoști? Nu știm cum să te reținem și tu... (*Clatină capul mirat.*)

ONIGA (*râzând*): Am glumit... Am glumit, Marcule!...

MARCU: Atunci...

ONIGA (*după o clipă*): Știți ce m-a luat pe neașteptate în casa voastră? (*Pauză.*) Această simplitate aproape naivă... și liniștea... (*Pauză.*) Și mai este aici un anume miros cunoscut... un iz de gutui parcă!...

OANA: Sunt niște gutui în grădină.

ONIGA: Mirosul ăsta m-a lovit în moalele capului. M-a amețit ca în copilărie.

OANA: Nu te știam „alergic” la gutui. Înainte nu prea erai.

ONIGA: Da... da... înainte... (*Citează din Saint-John Perse.*) „Dacă nu era copilăria ce era atunci și astăzi nu

este?"... Dar să nu mai vorbim despre asta... Cine mai știe cum era în copilărie? Astăzi timpul te mină, te aleargă, zău așa, până îți taie respirația și te simți ca atunci când ai băga un bănuț și ai respira niște ozon dintr-o chestie d-aia metalică... *(Pauză.)* Ce a fost ciudat la voi, a fost faptul că n-am băut aproape deloc. *(Pauză.)* Și-a mai fost ceva ciudat... *(Pauză. Dă a lehamite din mână.)* Prostii!... *(Pauză.)* Într-o zi am să vă scriu... *(Sus pe palier a apărut Petre, care ascultă în tăcere. Oniga continuă.)* Într-o zi am să vă scriu... Într-o zi... când nu voi mai putea să lucrez, când nu voi mai putea umbla și da ordine... Cu mâinile umflate și tremurânde voi lua o coală albă și voi scrie pentru voi câteva rânduri... Dar asta peste foarte mult timp...

MARCU *(sincer)*: Te rog s-o faci... Te rog foarte mult...

ONIGA *(privind sus, la Petre)*: Și tu. Petre?...

PETRE *(indiferent)*: Nu știu... Scrieți...

ONIGA *(după câteva clipe)*: Să scriu...

MARCU: Te rog s-o faci... Te rog foarte mult. *(Râde.)* Uite-l cum el Nici n-a plecat și m-a făcut să... Iar mă face să aștept...

ONIGA: Nu... nu... Scrisoarea asta n-o aștepta. Ea va veni, fii sigur... *(Pauză.)* Parcă mă văd... Stând la fereastră, pe o căldură copleșitoare, cu condeiu-ntre degete și o batistă enormă pe față... *(Râde. Pauză.)* Eh, sunt enervat... Mă duc... *(Strigă.)* Mă duc, Marcule!

OANA: Nu-ți iei rămas bun de la copii?...

ONIGA: De la copii? *(Își aduce aminte.)* A, da!... Desigur.

MARCU: De fapt Petre e aici... A apărut...

ONIGA: Ca un arhanghel. Și cum nu-i plac scenele astea sentimentale... aceste siropuri de coacăze familiare...

OANA: Mă duc după Melania.

ONIGA: Da... da... Du-te... Sau nu. Aș vrea... *(Pauză.)* Să nu coboare. *(Pauză.)* Și Petre să rămână acolo, cu privirea lui rece... indiferentă. *(Respiră greu, apoi râde încetșor, aproape răutăcios.)* Doar Marcu să mă

conducă. Cel mai bun prieten.

MARCU: Firește... firește, prietene.

(Oana urcă spre camera Melaniei.)

ONIGA: Se pare că plecarea asta mi-a creat totuși o stare de... *(Renunță. De afară se aude un claxon.)*

OANA: La revedere, Oniga.

ONIGA: La revedere. *(Oana dispăre. Oniga privind la Marcu.)*

Și tu, Marcule? Nu-mi spui nimic la despărțire?

MARCU: Ce să-ți spun? Eu, totdeauna te-am așteptat, am dorit să vii la noi, deoarece asta pentru mine avea o mare importanță „pentru că totdeauna m-am întrebat... *(Emoționat.)* Da, printre hârtoagele și problemele mele, totdeauna m-am întrebat: Ce suntem noi, Oniga?... Doi prieteni?... *(Convins.)* Doi prieteni dintr-o generație care a încercat să schimbe o parte a lumii. Și a reușit chiar... *(Mai încet.)* Și dacă n-am reușit întru totul, n-am reușit și din cauză că în complexul acesta de schimbări și modificări bruște și atât de importante, era implicată și omenia noastră și asta cei care vor veni după noi, cu greu vor putea înțelege. Că am fost și noi oameni... cu slăbiciuni... cu emoții... cu temeri... *(Vorbește tot mai greu din cauza emoției.)* Într-o lume care se schimba... Da... da... Și acum, vorbesc despre toate astea și tot ce văd clar este chipul copiilor mei... uneori fericit că pot să mă iubească... alteori fericit că pot să mă judece...

ONIGA: Și pe mine m-au judecat...

MARCU *(însuflețit)*: Tocmai de asta am ținut la prietenia dintre noi doi... Pentru că pentru noi prietenia este mai presus. Deși, de când ai venit... am simțit că ceva s-a schimbat între noi...

ONIGA: Nu s-a schimbat nimic...

MARCU: Ba da... ba da... s-a schimbat... Și e bine că s-a schimbat... Pentru că altfel totul ar fi devenit trecut...

Gânduri, amintiri... fapte, emoții... Până și prietenia noastră ar fi devenit trecut fără să ne dăm seama...

ONIGA (*îngândurat*): Prietenia e prietenie...

MARCU: Dar tu pleci.

ONIGA: Afară cerul e senin... Șoferul se va bucura...

MARCU: Șoferul... se va bucura?! De ce?

ONIGA (*firesc*): Pentru șosea... (*Merge spre ușă, dar se oprește nehotărât.*) Prietenia e prietenie... Poate nici eu nu mi-am dat seama tot timpul de asta... Dar acum, când plec, ți-o spun ca pe o certitudine, Marcule. Am venit... la tine cu puțină teamă... și înstrăinare... și poate și cu puțină speranță. Și acum plec. Și plec de parcă m-aș duce din nou către munți. (*Râde.*) E un câștig, nu? (*Respiră adânc, ca și cum i-ar fi venit greu să spună tot ce a spus. Se întoarce spre Petre.*) Ți place poezia, Petre? Eu, în ultima vreme, am început s-o descopăr... (*Se aude un claxon. Oniga își pune pardesiul pe umeri și recită.*) „Azur! Caii noștri sunt plini de un țipăt!...” (*De sus se aude un cântec încet, trist. Oniga ascultă nemișcat, apoi spune brusc.*) „ȘI ACEASTĂ INIMĂ... ȘI ACEASTĂ INIMĂ MAI SUPUSĂ ȘI MAI SĂLBATICĂ ȘI MAI EXTENUATĂ DECÂT O MĂTURĂ ROASĂ, DE CORABIE”.

(Nu se știe dacă a spus-o ironic sau cu tristețe. Pauză. Oniga iese urmat de Marcu. Petre nu schițează nicio mișcare. Metania, sus, cântă în continuare. Pauză. Se aude un demaraj de mașină. Petre ascultă o clipă, apoi se repede spre ieșire. Se oprește în ușă și se întoarce în mijlocul camerei. Se îndreaptă din nou către ușa de la ieșire. Se întoarce, face câțiva pași, și se oprește în fața paravanului. Îl contemplă. Îl strânge și îl pune într-un colț. Scena se luminează. Petre se întoarce în mijlocul camerei. Pauză. Merge spre ușa sufrageriei. Înainte de a ajunge acolo, face un mic ocol și ajunge la ușa de la ieșire. Pauză. Se întoarce în mijlocul camerei. Nu știe încotro să

se îndrepte. Zbuciumat privește în jur și, deodată, vede dulapul cu ziarele tatălui său. Bagă mina în buzunar și scoate cheia de la dulap, apoi merge acolo, deschide și scoate un teanc de ziare. Se așază jos, pe covor, unde la început le răsfoise și Marcu și începe să le citească încet. Chipul său este tot mai atent, mai curios, mai concentrat. De sus, se aud din nou exercițiile de vioară ale Melaniei. Petre răsfoiește ziarele, în timp ce Marcu apare pe neașteptate în ușă. Petre îl privește o clipă, apoi răsfoiește ziarele mai departe.)

MARCU: A plecat. *(Pauză.)* Părerea mea e că s-a simțit bine la noi... *(Tace un timp, apoi spune cu întreruperi.)* De altfel, cred că ai făcut bine că nu i-ai intrat în voie tot timpul. Lui așa îi plac oamenii... duri, arțăgoși... De aia ne-a plăcut nouă să stăm împreună. De fapt, acum, că a plecat pot să-ți spun... Adevărul e că el nu mai lucrează. *(Petre privește mirat la el.)* Stă singur în camerele alea mari și pustii... *(Pauză.)* Și modul acela de a se purta, superior, răutăcios, era doar un paravan. *(Pauză.)* Un fel de paravan pentru a-și ascunde singurătatea. *(Pauză.)* Vrei să știi ce mi-a spus la plecare? Dacă ai vrea să-i faci o vizită... Dacă ai vrea. Te-ar primi ca pe copilul său. Oricând, prietene, așa mi-a spus. *(Pauză.)* Și eu cred că ar trebui să te duci la el. Măcar pentru ca să vă împăcați. *(Pauză.)* Este bolnav și singur. Eu îl înțeleg... Ar trebui să-l înțelegi și tu... *(Ultimele cuvinte le-a spus foarte blând. De sus se aude din nou vioara răsunând în surdină. Marcu continuă.)* în legătură cu asta aș vrea să-ți povestesc o întâmplare petrecută de mult... Și pe care nu ți-am putut-o povesti până acum... Era ger și eu înghețasem, în frig. Era noapte și luna sclișea rece și îndepărtată și mă uimea strălucirea ei imaterială sau poate materială, dar nedefinită totuși... Și cred că din cauza acestei dileme înghețasem, cred că din cauza acestei dileme

Începusem să nu-mi mai simt mâinile, nici picioarele, și mi-am dat seama că înghețasem, abia când am vrut să-mi duc mâna la barbă, doar că peste o clipă mi-am dat seama că gestul acesta simplu l-am făcut doar în gând... *(Pauză scurtă.)* Stăteam ca un butuc înghețat și ceea ce mă enerva era faptul că știam asta, și frigul mă năpădea, și hainele înteopeniseră, și chipul meu era o mască de gheață, sub care gândul singur se mai agita, ca o fiară înspăimântată sau poate ca un lup gata de orice, doar ca să scape. Numai că gândul singur nu putea face nimic. *(Pauză lungă.)* Și toate acestea păreau că nu se întâmplă cu mine, ci cu altcineva... altundeva... Pentru că dacă s-ar fi întâmplat toate astea cu mine, ar fi fost groaznic, pentru că Oniga coborâse din munți ca să ia legătura cu cineva și urma să se întoarcă abia a doua zi. Și atunci... *(Râde. Pauză scurtă.)* Poate tocmai de asta nu m-am gândit la voi în clipele acelea, ci la Oniga. Mă gândeam la Oniga și la faptul că înainte de a pleca el, ne-am certat rău, și nu mai țineam minte motivul pentru care ne-am certat, motivul era din ce în ce mai confuz, și mai îndepărtat, și mai străin, și Oniga plecase, și întoarcerea lui nu mai era posibilă decât în cazul în care ar fi avut o presimțire. *(Pauză.)* Apoi am văzut focul, eu eram în adăpostul tranșeii, și a doua zi, când a apărut Oniga, și l-am întrebat cine m-a salvat, el mi-a spus că nu știe... *(Pauză scurtă.)* De atunci l-am mai întrebat de câteva ori. Mi-a răspuns totdeauna la fel... Și nimeni nu putea veni în afară de el, iar el nu putea să se întoarcă decât dacă ar fi avut o presimțire. Asta-i povestea, și cred că ceea ce ți-am spus îți va schimba definitiv părerea pe care ți-ai format-o despre Oniga... El este prietenul meu de o viață... Și o prietenie de-o viață nu se poate strica într-o seară... într-o singură seară...

---- CORTINA ----

